

slovenske železarne

Jesenice dz

Novice

220020179,11

COBISS

KNJIŽNICA JESENICE

interni informacijski časopis

števila 11, november 2002

Poština plačana pri pošti 4270 JESENICE

OBČINSKA KNJIŽNICA JESENICE
Trg Toneta Čufarja 4
4270 JESENICE

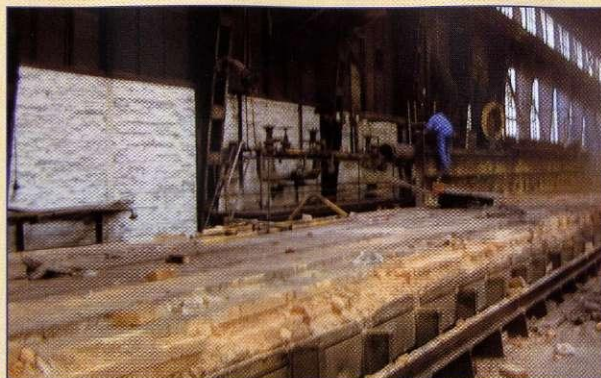
TISKOVINA

November - mesec inovacij

VSEBINA

- UVODNIK
- Inovacije - pot, ki smo jo prehodili v zadnjih treh letih
- Dobitniki priznanj za leto 2002
- Službene inovacije - izkoriščanje človeškega bogastva
- Monitoring onesnaženja zraka
- Presoje
- Novosti na internetni strani
- Certifikati za avtomobilsko industrijo
- Delovne skupine
- ANKETA
- Pregledovanje ocene tveganja
- Nevarnosti pri delu z električno delovno opremo in ugotavljanje ustreznosti električne delovne opreme.
- Skladiščno poslovanje se predstavi
- Obnova rezalnikov v PC Predelava debele pločevine
- Nov rezkalnik linije CBL
- Proizvodnja v oktobru
- Custodis normalizirna peč in peskarski stroj odstopata prostor novim naložbam v PC PDP
- Okvara osrednjega računalniškega sistema Alpha cluster
- Prestavitev uvozno - izvoznega tira M-I na novo lokacijo
- Zakaj vzdrževati?
- Računalniška izmenjava podatkov s carino
- KADROVSKA GIBANJA
- Dokončna uvedba kvot in carin za uvoz jekla
- Seje Euroblech 2002
- NI MI VSEENO!
- IZ SVETA JEKLA
- SINDIKALNE NOVICE
- STARE FOTOGRAFIJE
- IZ NAŠE ZGODOVINE
- Salzburg - Mozartovo mesto
- Hokejisti Acronija v Continentalnem pokalu
- Iz TVD Partizan Jesenice
- Jesenski izlet Društva računovodskih in finančnih delavcev
- Slovenski železarji na Pokljuki
- Špikov kot
- Navodila za telefoniranje z GSM aparatom
- Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke
- Nagradna križanka

AKTUALNO

PC PDP-staro se umika novemu.

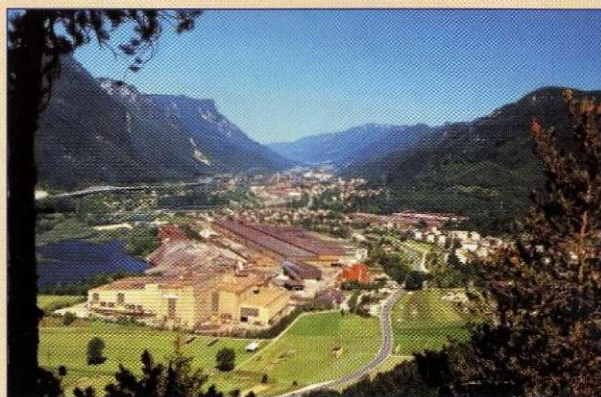
Vstopni terminal in garderobe - vse kaže, da bo gradnja zaključena do roka.

Inovator leta Džuro Čulibrk

Varovanje pogonske gredi delovnih valjev proti izpadanju CTM je ena od sedmih Džurovih inovacij v letošnjem letu.

V decembru bomo praznovali desetletnico delovanja družbe Acroni. Tudi decemrska številka Novic bo v znamenju jubileja.

Neinovativni delavec je strošek, inovativni pa razvojni potencial podjetja

Intelektualni kapital, karkoli že pod tem pojmom razumemo, je temeljno gibalno napredka in s tem tudi pomembna postavka v tržni vrednosti vsakega podjetja. Čeprav je v našem okolju znana fraza iz realsocialističnih časov, da je človek naše največje bogastvo, v času tranzicije sramežljivo utonila v pozabo, je z zahtevo neokapitalizma po racionalni izrabi človeških virov spet priplavala na površje. Res da je praznično ideološko obleko zamenjala z bolj vsakdanjo, delovno, pa vendarle. Podjetja, ki želijo vsaj ohraniti svoje pozicije v razmerah globalne ekonomije, morajo razumeti, kako se človek vključuje v proizvodne procese in kaj ga pri doseganju optimalnih rezultatov resnično motivira. Tudi najmodernejše proizvodne dvorane z dragimi stroji in napravami so samo skupki konstrukcij, opek, jekla in elektronske opreme, še tako sofisticirane organizacijske strukture so samo mrtva črka na papirju. Življenje v njih prebudi šele človek in ko se z njimi zlije v enoten proizvodni sistem, zaživijo v polnem razmahu. Ko vodstvo podjetja to spozna in sprejme, prestopi Rubikon in postavi temeljni kamen, na katerem lahko gradi resnično inovativno kulturo. V Acroniju se je to zgodilo v letu 1999, ko je inovacijska dejavnost vseh zaposlenih tudi formalno postala eno od orodij za povečanje gospodarske uspešnosti. Najpomembnejša strateška smernica za razvoj Sistema stalnih izboljšav in inovacij, ki jo je postavilo poslovodstvo, je bila, da inoviranje ni samo pravica, pač pa dolžnost slehernega delavca v Acroniju. Temu smo podredili tudi vodilno geslo vseh aktivnosti za pospeševanje inovacijske dejavnosti, ki smo si ga izposodili pri prof. Muleju: »Vsi delamo, vsi mislimo!« Aktivnosti so dosegle vrhunec z okroglo mizo v lanskem decembru, kjer smo oblikovali sklepno misel, da neinovativni delavec za podjetje predstavlja strošek, inovativni pa razvojni potencial.

Ta misel nas je vodila skozi vse letošnje leto, ko smo v okviru projekta Popolno obvladovanje postopkov s prenosom pristojnosti na delovne skupine začeli izkoriščati sinergijske učinke timskega dela. S tem nismo samo izkoristili znanega dejstva, da več glav več ve, ampak smo tudi občutno zmanjšali birokratiziranje, ki je priznано med največjimi zaviralnimi elementi inovacijske dejavnosti.

Z najrazličnejšimi motivacijskimi ukrepi nam je uspelo v krog aktivnih inovatorjev pritegniti že vsakega desetega zaposlenega v Acroniju, kar je imelo za posledico tudi stalni porast ustvarjene letne koristi. Od kritične mase inovatorjev, ki bo posrkala vase tudi zadnje dvomljivce, smo resda še daleč, prizadevamo pa si, da bi slehernega delavca prepričali, da »šiht« ni in ne more biti samo seštevek rutinskih opravil. V letošnjem letu smo po številu predlogov na zaposlenega že za desetkrat presegli dolgoletno povprečje biveše železarne, štiri delovne skupine so bile celo stokrat učinkovitejše. Pa ne samo to. V primerjavi s takratnimi birokratskimi postopki, v katere so bili vključeni delavski sveti, odbori za gospodarstvo in inovacijske komisije TOZD-ov, centralna inovacijska komisija, oddelek za nagrajevanje, pravna služba in posebni oddelek za zaščito industrijske lastnine, smo mnogo učinkovitejši tudi tisti, ki se ukvarjamo z usmerjanjem in spodbujanjem inovacijske dejavnosti.

Načelo o obveznosti inovacijske dejavnosti je opravilo z dvomom o službeni dolžnosti, zahtevalo pa je poseben način nagrajevanja. Tako o inovacijah govorimo le izjemoma, bolj se uporablja izraz izboljšava. Inovacija namreč vsebuje elemente izumiteljstva v odnosu do trga, kjer se prodaja in ustvarja dobiček, ne samo avtorja. Ko smo uskladili svoja pravila s spremembami Zakona o industrijski lastnini in jih združili z zahtevami koncepta 20 ključev, smo dobili pravilnik, ki skupaj s podrejenimi akti na moderen način usmerja in spodbuja inovacijsko dejavnost sleherni funkcije Acronija, tudi tistih, katerih domena je tako imenovana službena inovacijska dejavnost. Zavedamo se, da podjetje ne more čez noč razviti učinkovite inovacijske kulture. Vemo tudi, da do nje ne more priti, dokler v slehernemu, v Acroniju zaposlenemu, ne bo prevladalo prepričanje, da je ustvarjalno razmišljanje pomemben del njegovih rednih delovnih nalog. Cilj, ki smo si ga zastavili, zahteva torej sodelovanje in predanost vsakega od nas, še zlasti strokovnih in vodstvenih delavcev.

V inovativnih okoljih z visoko moralo in pripadnostjo zaposlenih je izplen mnogo večji kot v tistih, kjer tega ni. Lani smo se na primer veselili uspehov slovenske nogometne reprezentance, letos nas navdušuje košarkaška ekipa Uniona Olimpije, kjer so z neverjetno motivacijo praktično anonimnih košarkarjev daleč presegli načrtovane rezultate v spopadu z mnogo močnejšo konkurenco. Tako športniki kot delavci v zdravih okoljih jemljejo na prvi pogled nerešljive naloge kot izzive. Zato dosegajo rezultate, ki so včasih daleč nad pričakovani. Motivacija je za uspeh torej potrebnejši pogoj kot znanje, žal pa jo je tudi težje vzdrževati. In ko ugasne, izzivi izginejo, ostanejo pa nerešljive naloge; celo prej rutinska opravila predstavljajo izvor neprestanih težav. S tem v mislih si večkrat zastavljam vprašanje, kaj bi na svetovnem prvenstvu dosegla slovenska nogometna reprezentanca, če njeno vodstvo ne bi dopustilo posameznikom, da si kriterije za motivacijo postavljajo sami. V Acroniju imamo pravila motivacije napisana dovolj jasno, da do podobnih konfliktov ne more priti.

Čeprav v celoti podpiram tezo o potrebi po čim intenzivnejšem vpetju človekovih sposobnosti v proizvodne, dobavne in storitvene procese, se ne morem sprijazniti z izrazom racionalna izraba »človeških virov«, ki se vedno pogosteje pojavlja v zvezi z inovacijsko dejavnostjo. Ljubši mi je izraz »človeško bogastvo«, kakor tudi lahko prevedemo angleški »human resources«, saj delavca že na prvi pogled dvigne nad ostale vire, kot so surovine, energija, voda... V Acroniju smo torej v letu 1999 s Pravilnikom o inovacijsko-inovencijski dejavnosti postavili pravila in temelje za organizirano usmerjanje človeškega bogastva v doseganje čimboljših poslovnih rezultatov. Že prvo leto se je izkazalo, da je inovacijski potencial, temelječ na znanju, izkušnjah, tradiciji in drugih osebnostnih lastnostih jeseniškega jeklarja, nepogrešljiv kamenček v mozaiku poslovne uspešnosti Acronija. Presenetljivo naključje je namreč hotelo, da se je ocena z izboljšavami ustvarjene ekonomske koristi skoraj natanko ujela z dobičkom, ki ga je Acroni izkazal prvič v svoji zgodovini. Pri tem ne smemo prezreti dejstva, da so bila za ustvarjanje te koristi potrebna minimalna investicijska vlaganja in je potemtakem inovacijska dejavnost kapitalsko izredno donosen posel. Inovatorji ste lahko upravičeno ponosni na rezultate, ki ste jih v teh treh letih dosegli, vendar še ni pravi čas za dokončno proslavljanje. Kdor namreč hoče naprej, mora preteklost z vsemi uspehi in neuspehi pustiti za seboj.

Ob desetletnici Acronija vsem sodelavcem čestitam za dosežene rezultate in jim želim, da bi se ob njegovi dvajsetletnici veselili še večjih uspehov.

INOVACIJE – POT, KI SMO JO PREHODILI V ZADNJIH TREH LETIH

Kako smo se organizirali

Delovanje sistema stalnih izboljšav in inovacij smo prilagodili organizacijski shemi Acronija. Strateške usmeritve, podpora in nadzor so v domeni tričlanskega Kolegija za inovacijsko dejavnost (KID) pri poslovanju, morebitne spore rešuje Arbitražna komisija za inovacije (AKI), za tehnično-tehnološko strokovno ocenjevanje predlogov so zadolžene komisije za inovacije (KI) - po ena za vsak profitni center in ena za skupne službe, vse organizacijske, strokovne in administrativne posle opravlja s sodelavko Karmen Blatnik v okviru Službe za poslovanje inovacijske dejavnosti SPID.

Inovacijsko dejavnost v Acroniju uravnava štiri postopki, ki se vsi vključajo v koncept 20 ključev. Najpomembnejši je postopek Sistem kontinuirnih izboljšav (SKI), ki z decentralizacijo zmanjšuje birokratizacijo izvajanja nezahtevnih (Kaizen) izboljšav in je v celoti podrejen tretjemu ključu – Dejavnosti delovnih skupin. Ostali trije postopki spadajo smiselno v 14 ključ – Inovativnost zaposlenih. Postopek Spontana inovacijska dejavnost (SID) je namenjen izvajanju strokovno zahtevnejših predlogov, ki so že na nivoju inovacij, kjer avtor potrebuje pomoč lastnih ali zunanjih strokovnjakov. Generator inovacijskih idej (GII) omogoča zbiranje inovacijskih idej, ki jih Acroni odkupuje z namenom kasnejše realizacije po postopkih izven okvira sistema stalnih izboljšav in inovacij (SI)². Zadnji postopek Zaščita industrijske lastnine – ZIL uravnava predvsem dejavnosti v zvezi s patentnimi in sorodnimi zaščitami inovacijskih dosežkov.

Kaj smo dosegli

V letu 2000 se je ob šestih predlogih na 100 zaposlenih (skupaj 94 predlogov) v inovacijsko dejavnost vključilo 3% delavcev, v letu 2001 pa se je število predlogov zmanjšalo za dobro tretjino (62). Slika se je v letošnjem letu (do konca oktobra) bistveno popravila, saj beležimo skupaj 211 predlogov. S tem smo s skoraj 15 predlogi krepko presegli (sicer za inovativna podjetja še vedno nizko) magično mejo 10 predlogov na 100 zaposlenih.

Število aktivnih udeležencev v ID se je v letu 2002 povzpelo na 146, kar pomeni, da se je v družino inovatorjev vpisal vsak deseti zaposleni. V treh letih se je tako število inovatorjev več kot potrojilo.

Najbolj inovativni so sodelavci PC Vroča predelava, kjer se vsaj z enim predlogom že lahko pohvali 79 delavcev, kar

predstavlja 17% v tem PC zaposlenih. Manj uspešni so v PC HP s 25 predlagatelji (7%), v službah jih je 31 (7.5%), v PC PDP pa jih naštejemo samo 11 (5.5%).

Po uvedbi SKI postopka se je v inovacijsko dejavnost vključilo iz PC Vroča predelava že 13 delovnih skupin, iz PC Hladna predelava 4, iz PC Predelava debele pločevine 5 ter iz služb 8. Vsega skupaj 30 delovnih skupin, kar predstavlja komaj tretjino vseh skupin v Acroniju. Najučinkovitejše so DS iz Vroče predelave Nujno zlo (Trstenjak Marjan), Dobre vile (Sodja Jože), Zidarji 3 (Černe Jurij) in Zidarji 1 (Skr Darko).

Osnovna ekonomska značilnost inovacijske dejavnosti delavcev v okviru sistema (SI)² je ustvarjanje gospodarske koristi brez velikih finančnih vlaganj. Inovacijske ideje, ki zahtevajo za izvedbo

investicijska sredstva v višini več kot milijon tolarjev, se namreč praviloma realizirajo po drugih postopkih pod okriljem oddelka Projektno vodenje.

Gospodarsko korist ugotavljamo izključno na osnovi knjigovodskih rezultatov. Če te možnosti ni, ocenjujemo pa, da dosežek prinaša več kot 3 milijone tolarjev letno, v prikazovanju gospodarske koristi inovacijske dejavnosti upoštevamo to mejno vrednost. Prihranke na račun skrajšanja zastojev upoštevamo samo za linije, ki predstavljajo v proizvodnji ozko grlo.

Do avgusta 2002 izračunani ekonomski učinki prvič obravnavanih koristnih predlogov iz tekočega leta ter izboljšav iz leta 2001 izkazujejo 296.5 milijonov tolarjev gospodarske koristi. V letu 1999 smo ob upoštevanju prijav iz obdobja 1994/99 z naslova inovacijske dejavnosti (ID) ugotovili 54 milijonov tolarjev gospodarske koristi. Za naslednje leto (2000) uvedene predloge se je ta korist, ki smo jo izračunali v letu 2001 povečala za skoraj štirikrat, na 206.5 milijona tolarjev. Pri tem se moramo zavedati, da ima večina izboljšav in koristnih predlogov, ki znižujejo stroške resursov trajni učinek. Za izboljšave, ki znižujejo stroške kakovosti, stvar ni tako enostavna, zato smo se dogovorili, da v prikazovanju ekonomske koristi upoštevamo donos vseh inovacijskih dosežkov samo za prvo leto po uvedbi. Številke veljajo torej dejansko za eno leto nazaj, v izračunih za naslednje leto pa učinka izboljšave ne upoštevamo več.

Kaj nas je motiviralo

Na splošno velja, da je največji motivacijski element denarna nagrada, a o tem kdaj drugič.

Številke, ki ponazarjajo vsakoletni napredek, dovolj jasno govorijo same zase, potrjujejo pa izredno uspešno delo SPID. Ocenjujemo, da se je interes zaposlenih za sodelovanje v sistemu stalnih izboljšav in inovacij povečal predvsem zaradi:

uvedbe poenostavljenega postopka Sistem kontinuirnih izboljšav – SKI, ki se je pokazal za izredno učinkovitega različnih oblik popularizacije in motivacije (3i pokal, Novice, informacijske deske, zloženka, osebni kontakti...)

Kakšni so naši cilji

V prihodnjem letu nas čakata dve osnovni nalogi, ki jim bomo podredili vse aktivnosti pri usmerjanju in spodbujanju inovacijske dejavnosti. Poizkusili se bomo približati povprečnemu številu enega koristnega predloga na zaposlenega. Ta cilj so štiri delovne skupine iz Vroče predelave letos že dosegle in s tem dokazale, da stvar sploh ni tako nemogoča, kot se zdi na prvi pogled. Drugi cilj je poiskati mesto v sistemu stalnih izboljšav in inovacij tudi sodelavcem, ki smo jih v preteklosti pod etiketo inovatorjev po službeni dolžnosti od inovacijske dejavnosti neupravičeno odrinili. Za uresničitev tega cilja imamo v zakonodaji o industrijski lastnini zadosti jasno in nedvoumno podlago. Naloga pa predstavlja velik organizacijski zalogaj, saj zahteva usklajevanje, spremembe in dopolnitve dokumentacije drugega in tretjega nivoja sistema za zagotavljanje kakovosti za različne postopke, ki obvladujejo ključne inovacijske dejavnosti. Po Schumpetru so te dejavnosti razvoj in raziskave, investicije v nove naprave, postopke ter storitve, nakup tujega znanja, priprava obstoječih kapacitet za uvajanje inovacij, izobraževanje zaposlenih in trženje novih izdelkov ali storitev.

Avgust Novšak

DOBITNIKI PRIZNANJ ZA LETO 2002

1. Priznanje za Inovatorja leta se podeli sodelavcu vzdrževanja Hladne valjarne Čulibrk Džurotu za sedem inovacijskih predlogov:

- Predelava za prirobnice varnostne sklopke ogrodja ZRM,
- Varovanje pogonske gredi delovnih valjev proti izpadanju CTM,
- Stranska valjčna vodila v ogrodju ZRM,
- Vodila stebra vozička CHE,
- Varovanje sklopk prvega vmesnega valja proti zasuku pri vgradnji – ZRM,
- Varovanje črpalk proti izlitju kislin v HVB,
- Brisalnik prostotekečega valja,

Utemeljitev: komisija mu je dala prednost pred sodelavcem vzdrževanja Vroče valjarne Medja Zvonetom, ki se tudi lahko pohvali s sedmimi predlogi, vendar se od njega glede na delovno mesto pričakuje večja inovativnost.

2. Priznanje za Inovacijo leta se podeli sodelavcu Procesne avtomatike Robič Romanu, ki je s soavtorjema Smolej Zdravkom in Perko Francijem v letu 2001 z inovacijo Konično brušenje delovnih valjev valjavskega stroja Stekel z zmanjšanjem robne klinavosti in odebelitev TVT ustvaril gospodarsko korist 71.541.714 tolarjev.

Utemeljitev: gospodarska korist izboljšave je bila obravnavana eno leto po uvedbi in je bila ugotovljena na osnovi reklamacijskih zapisnikov HVB. Bistvo izboljšave je, da se s koničnim brušenjem valja na položaju robov TVT zmanjša vpliv bombiranosti valjev zaradi pogojev valjanja. Način brušenja (posnetje) je bilo treba prilagoditi tehnološkemu postopku valjanja.

3. Priznanje za najinovativnejšo delovno skupino se podeli delovni skupini Nujno zlo, vodja Marjan Trstenjak, iz Vroče predelave, ki je v točkovanju po SKI postopku s povprečjem 13 točk na člana krepko presegla Acronijevo povprečje 0.95 točke na delavca.

4. Priznanje za najinovativnejši profitni center se podeli Vroči predelavi, ki je v točkovanju po SKI postopku s povprečjem 1.97 točke na zaposlenega več kot dvakrat presegla Acronijevo povprečje 0.95 točke.

5. Priznanje za inovacijo leta s področja varstva in zdravja pri delu se podeli Kogoj Dušanu in Pogačnik Gabru za izboljšavo Odstranjevanje zaščitnega pokrova brusilne koluti na brusilnem stroju Farrel 2.

Utemeljitev: avtorja sta izdelala preprost mehanizem, ki omogoča, da se štirideset kilogramski pokrov pri menjavi koluti odmakne na kolesčkih in ga ni treba odnašati ročno. Mehanizem hkrati tudi preprečuje, da bi se pokrov po odmiku prevrnil in poškodoval delavca oziroma inštalacije na stroju. S tem sta omogočila delo na brusilnem stroju tudi delavcem, ki zaradi manjše sposobnosti ne smejo dvigovati in prenašati težjih bremen. Ker je menjavanje brusilne koluti dokaj pogosto (5-6 menjav na 12 ur), je ocenjeno zmanjšanje tveganja iz 3. v 1. razred.

6. Priznanja za inovacijo leta za področje ekologije v letošnjem letu ne bomo podelili.

IZKORIŠČANJE ČLOVEŠKEGA BOGASTVA - SLUŽBENE INOVACIJE

Inovator v industriji ne ustvarja zase, temveč za podjetje. Inovacije so gibal vsakega napredka ne samo podjetja, ampak tudi širše družbe, zato je le ta za njihovo izkoriščanje pripravljena za določen čas lastniku podeliti posebne monopolne pravice. Raziskave in razvoj in s tem tudi ostale oblike profesionalne inovacijske dejavnosti tako dobijo v podjetjih pomembno gospodarsko funkcijo. Z ustrezno registracijo namreč razvojno-raziskovalni rezultati pridobijo pravno zaščito in postanejo intelektualna – industrijska lastnina, katere izkoriščanje v okviru lastnih proizvodnih zmogljivosti ali celo s prodajo licenc nosilcu prinaša pomembne, v obdobju globalizacije večkrat celo ključne konkurenčne prednosti. Kdaj govorimo o službeni inovaciji smo se pogovarjali s sodelavcem Procesne avomatike, Romanom Robičem, dobitnikom priznanja za Inovacijo leta, Alenko Kosmač, raziskovalko za nerjavno pločevino in Avgustom Novšakom, vodjem SPID, ki se je trudil pojasniti pojme in nejasnosti, katerih je žal še vedno veliko.

Za nekatere delavce na odgovornih vodstvenih in strokovnih delovnih mestih govorimo, da so inovacije njihova službena dolžnost.

Avgust Novšak: Strogo vzeto so v tej trditvi pomešana jabolka in hruške. Inovacija namreč po naši zakonodaji predstavlja vsako ekonomsko koristno novost, ki vsebuje elemente izumiteljstva, službena dolžnost pa je skupek nalog in opravil, ki jih posameznik opravlja po pogodbi o zaposlitvi. Pri inovaciji gre torej za intelektualno lastnino posameznika ali skupine, ki ustvarja ekonomsko ali kakšno drugo korist. Pri realizaciji teh dosežkov avtorji lahko presegajo od njih pričakovano in z opisom delovnega mesta definirano ustvarjalnost ter inovativnost ali pa ne. Vendar je inovacija v obeh primerih inovacija, le da jo je v drugem primeru realiziral tisti, ki mu je to službena dolžnost. V vsakem primeru je lastnik inovacije njen avtor in je v primeru, da jo podjetje uporablja, upravičen do odškodnine oziroma nagrade.

Alenka Kosmač: V Acroniju postanejo intelektualni dosežki strokovnih delavcev, na primer raziskovalcev, avtomatsko last podjetja, saj se smatra, da je avtor za svoje delo plačan v okviru službenih obveznosti. Ali ne gre v tem primeru za napako v sistemu?

Avgust Novšak: Ker gre za avtomatizem, res lahko govorimo o napaki. Mislim, da bi morali od primera do primera ugotavljati, ali govorimo o inovaciji ali ne. Poudarjam, da vse, kar sem prej govoril, velja za inovacije, torej dosežke, ki izpolnjujejo pogoje za patentno zaščito. Če natančno preberemo Zakon o pravicah industrijske lastnine iz delovnega razmerja, lahko z malo dobre volje med nje štejemo tudi izboljšave, ki nosijo pečat poslovne tajne, nikakor pa v to kategorijo ne spadajo ostale izboljšave in koristni predlogi

Avtor inovacije je torej upravičen do nagrade ne glede na delovno mesto, ki ga zaseda?

Avgust Novšak: Tako je. Vendar je od delovnih nalog avtorja odvisna njena višina. Sedanji sistem nagrajevanja v Acroniju dopušča tudi, da nagrade ni, kar se je v primeru letošnje inovacije leta izkazalo za zanimiv paradoks. Ko zakon govori o izumih, strogo loči med službenimi in prostimi izumi. No, prosti izumi za delodajalca običajno niso zanimivi, službene pa delimo na neposredne (naročen izum, delo po nalogu) in posredne, ko se avtor do izuma dokoplje na lastno pobudo. Prevedeno v vsakdanji jezik, govorimo o službenih in spontanih inovacijah. Kot sem že rekel, zakon dokaj natančno predpisuje spodnjo mejo nagrade, ki jo je delodajalec dolžan izplačati v navedenih primerih.

Alenka Kosmač: To je teorija, praksa pa je nekaj drugega. Naloga

nas, raziskovalcev, je razvoj novih izdelkov in tehnoloških postopkov. Od vsakogar se pričakuje, da bo raziskovalno nalogo opravil po najboljših močeh in znanjih. Raziskovalne naloge so načrtovane, pri čemer predloge posredujejo vsi profitni centri in komerciala. Predlogi vseh nalog se obravnavajo na Strokovnem kolegiju Acronija, potrdi pa jih glavni direktor. Za vsako nalogo se izdela podroben načrt, izvajanje pa se preverja na večih ravneh. Skoraj vsaka naloga, ne glede na specializacijo raziskovalca, zahteva poleg drugega tudi pridobivanje novih znanj s študijem ustrezne literature, potrebno je delo pri koordinaciji zunanjih inštitucij ter poslovnih partnerjev in še bi lahko naštevala. Tako definirane naloge smatramo za redno delovno obvezo in niti ne razmišljamo, ali gre za inovacije ali ne, čeprav je rezultat našega dela lahko sprememba tehnološkega postopka oziroma izdelka ali pa gre za nove izdelke. Tudi v tako skrajnih primerih za svoje delo nismo dodatno nagrajeni. Marsikoga bo presenetilo dejstvo, da so naše plače nižje od plač tehnologov, s katerimi smo gulili iste šolske klopi. Poleg tega pa, ker meje inovativnega dela niso jasno postavljene, tudi veliko težje sodelujemo v inovacijskih postopkih.

Roman Robič: Pridružujem se mnenju, da meje niso jasno postavljene. Lahko rečem, da v našem oddelku ni bilo veliko pravih inovacij, čeprav bi iz obilice izboljšav in koristnih predlogov lahko našli kar nekaj takih, pri katerih gre za razvoj lastnega know-howa, ki bi ga lahko tržili. Čeprav smo po številu predlogov v vrhu delovnih skupin, pa vseh realiziranih idej ne prijavimo, saj smatramo, da gre za naše redno delo, za katerega ne pričakujemo dodatnega plačila. Strinjam pa se, da je prav, če je inovativno delo evidentirano. Vendar v Acroniju na tem področju ni pravega reda, saj do koristnih novosti prihajamo na vse mogoče načine, od inovacij, koristnih predlogov, korektivnih in preventivnih ukrepov, projektov, neposrednih zadožitev, drobnih uslug... Za vse to se podatki zbirajo na različnih mestih ali pa sploh ne, tako da pravega nadzora nad izrazo človeških virov nimamo.

Avgust Novšak: V vašem oddelku ste si dejansko postavili zelo visok prag, nad katerim ste se pripravljali pogovarjati o inovativnosti. Glede na sprejeta pravila je takšno gledanje milo rečeno svojeglavo, je pa v vašo škodo. Že sam si omenil nered na področju evidentiranja. Rad bi dal nekaj pojasnil še Alenki. Tako kot vsak znanstveni dosežek ni izum, tako tudi vsaka raziskovalna naloga ni inovacija. Če na osnovi te naloge spremenimo tehnološki postopek ali izdelek, oziroma ju bistveno spremenimo in nam to prinaša korist, pa to je inovacija. Avtor inovacije je v vsakem primeru tisti, ki je raziskovalno nalogo udeležil. Seveda pa je pošteno, da raziskovalec participira pri realizaciji svojih spoznanj in tako tudi pri delitvi nagrade. In še nekaj. Da pridemo do inovacije, je včasih treba realizirati tudi več izboljšav in koristnih predlogov, nekakšnih »podinovacij«. Tako na primer lahko raziskovalec za svojo raziskovalno nalogo razvije programsko orodje, s katerim skrajša mukotrpne analize izmerjenih podatkov. Ker razvoj računalniških orodij ni njegovo redno delo, je to koristen predlog.

Meje v inovacijskih postopkih torej niso dovolj natančno definirane...

Avgust Novšak: Kar se tiče definicij inovacijskih dosežkov, se s to trditvijo ne morem strinjati. Res pa je, da nam pri nagrajevanju velike težave povzroča neprimerljivost in nekonsistenca opisa delovnih mest. Od tod verjetno tudi izvirajo razlike v plačah, o katerih je govorila Alenka. Samo upamo lahko, da nam bo nov Zakon o delovnih razmerjih na tem področju prinesel več reda.

Roman Robič: Jaz pa mislim, da bi merila, po katerih se inovacije prijavljajo, morali prikrojiti zahtevnosti delovnih mest. Na zahtevnejših delovnih mestih naj bi nastajale kakovostnejše inovacije in delavci, ki jih zasedajo, ne bi smeli prijavljati vsake malenkosti. Če na primer operater predlaga spremembo prikaza na računalniškem zaslonu, je to za njega lahko inovacija, če bi na to idejo prišel jaz, ki sem za to delo usposobljen, je to delovna dolžnost. Niti tega ne morem reči, da je to koristen predlog, ker to

delam vsak dan. Prestavitev prikaza podatka na zaslonu, ali celo na drug zaslon, pomeni malenkostno korekcijo računalniškega programa, torej za mojo strokovno usposobljenost nič posebnega.

Avgust Novšak: Strinjam se, ampak zdaj že ne govorimo več o inovacijah, pač pa o koristnih predlogih. Pri njih vedno tehtamo, ali gre za redne delovne naloge in seveda o tem, ali predlog sploh prinaša koristi. V končni konsekvenci to lahko pomeni tudi, da je realiziran z manjšimi stroški, kot bi bil po utečenih dobavnih ali izdelavnih postopkih. Če na primer delavci v pisarni sami zatesnijo okna in vrata, ker se je izkazalo, da preprih ogroža njihovo zdravje in je za vzdrževanje optimalne temperature v zimskem času potrebno več energije, so s tem opravili delo, za katerega bi morali najeti zunanje izvajalce. S tem niso dela opravili samo z bistveno nižjimi stroški, ampak s svojimi zahtevami niso obremenjevali nadrejenih in sodelavcev na nabavi. V tem primeru prav gotovo lahko govorimo o koristnem predlogu. Če bi torej prikaz podatka na zaslonu sodelavec Procesne avtomatike spremenil na svojo iniciativo in s tem olajšal delo operaterju, to lahko mirno prijavi kot koristen predlog, saj uporaba podatka ne spada v njegove redne delovne naloge.

Roman Robič: Čeprav smo se oddaljili od osnovne teme, bi se še malo pomudil pri koristnih predlogih. Zaposleni, predvsem delavci iz neposredne proizvodnje, imajo veliko idej, težko pa najdejo nekoga, ki bi jih zbiral in poskrbel za njihovo realizacijo. Slišal sem, da imajo nekatera podjetja, BSW na primer, profesionalne zbiralce idej. Pri nas vlogo hote ali ne hote prevzemamo strokovni delavci iz drugih oddelkov, ki prihajamo z njimi v stik, čeprav med nami ni nobene organizacijske povezanosti. Tako marsikatero dobre ideje, kljub temu, da je realizirana, ne registriramo.

Avgust Novšak: Pa smo spet pri postopkih inovacijske dejavnosti. Ravno za takšne primere smo uvedli postopek Generator idej, katerega osnovni namen je zbiranje idej, ki jih avtorji ne znajo ali ne zmorejo realizirati sami. Dobro, da si odprli tudi to temo. Za tako zbrane ideje poiščemo izvajalce, ki jih potem realizirajo po nalogu. Ta način lahko pripelje tudi do inovacije, do katere pa ima pravico izvajalec, ker ideja sama po sebi ni inovacija niti tehnična izboljšava. V tem primeru govorimo o neposredni službeni inovaciji. Tudi zaradi tega bi morali biti avtorji idej zainteresirani za sodelovanje pri njihovi realizaciji.

Delavci v neposredni proizvodnji se nenehoma srečujejo s težavami, ki kar kličejo po inovativnem reševanju. Delavci v službah so v inovacijski dejavnosti hendikepirani.

Avgust Novšak: Strinjam se, da je težav pri njihovem delu manj in so zato možnosti za prave inovacije manjše. Po drugi strani pa so se mogoče na morebitne težave tako navadili, da jih sploh ne opazijo več. Tistim, ki so prepričani, da nimajo možnosti za inovativno dokazovanje, bi svetoval, da začnejo razmišljati o tem, kaj bi v svojem okolju lahko izboljšali, kako bi svoje delo opravljali čim bolj kakovostno, hitreje in z manj stroški. Ni vrag, da se med odgovori na ta vprašanja ne bo našel tudi kakšen koristen predlog ali celo inovacija.

Naj vas na koncu vprašam, ali morda kdo od vas še ni prijavil inovacijskega predloga?

Roman Robič: Jaz sem v zadnjih treh letih prijavil in realiziral 14

inovacijskih predlogov, nekatere sam, druge pa skupaj s sodelavci. Lahko se tudi pohvalim, da sem v inovacijskih postopkih pomagal tudi marsikateremu delavcu iz proizvodnje, predvsem operaterjem valjarne štelke. Kot je omenil že Novšak, sem tudi avtor inovacije leta, ki je prinesla Acroniju v letu 2001 preko 70 milijonov ekonomske koristi.

Alenka Kosmač: V letu 2000 smo raziskovalci prijaviili svoje raziskovalne naloge kot inovacije. Moja konkretna naloga je bila raziskava vpliva spremenjenega tehnološkega postopka izdelave feritnega nerjavnega jekla X6 Cr17 na znižanje proizvodnih stroškov. Če zadevo poenostavim, gre za novo tehnologijo izdelave feritnih nerjavnih jekel, in sicer za uvedbo postopka pasivnega žarjenja v hladilnih jamah, pri katerem izkoriščamo toploto vročega valjanja. Tako odpade žarjenje feritnih jekel v zvonastih pečeh, skrajša se proizvodni proces in izboljša se luženje na SSAP liniji. Zadnji dve leti se največ ukvarjam z jekli za navitja katalizatorjev in nikljevimi zlitinami, kar so popolnoma novi izdelki Acronija, prijavljala pa nisem, predvsem zaradi nejasnosti v definiciji, o kateri smo že govorili.

Avgust Novšak: Seveda bi v okviru svojih konkretnih delovnih zadalžitev, ki zajemajo vzpostavitev sistema stalnih izboljšav in inovacij, pogojno lahko govoril tudi o službenih inovacijah. Vendar gre tu za delegirano delovno nalogo, načina in orodij, ki jih pri tem uporabljam, pa v našem okolju ne smatramo za inovacijo, ne glede na to, da gre za novosti v podjetju. Zadeva torej bolj diši po projektu. Vse, kar ne glede na elemente inovativnosti počnem, počnem torej podobno kot sogovornika, za golo plačo. Da pa mi nihče ne more očitati, da govorim eno, delam pa drugo, se lahko pohvalim z dvema koristnima predlogoma v okviru postopka SKI, od katerih ste enega prav gotovo opazili vsi, ki delate na računalniških povezanih v Acronijev informacijski sistem.

Če prav razumem, imata vaš predloga simbolični pomen.

Avgust Novšak: Vsekakor. Če smo napisali pravila in se jih ne držimo sami, je nepošteno to zahtevati od sodelavcev. S sodelavko Karmen, kar se tega tiče, lahko vsakomur pogledava v oči. Priznam, da sva bila sprva v dvomu, če se spodobi in če je moralno, da delavec, ki usmerja in pospešuje inovacijsko dejavnost, v tem procesu tudi aktivno sodeluje. Vsem, ki jih mučijo podobna vprašanja, še enkrat polagam na srce: to je delovna obveza slehernega delavca definirana v splošnem aktu o inovacijski dejavnosti.

Danes smo slišali, da motivacije za delo raziskovalcev praktično ni, podobno nagrad ne dobivajo delavci, ki so zaposleni po individualni pogodbi. Ali na področju službene inovacijske dejavnosti lahko pričakujemo kakšne spremembe?

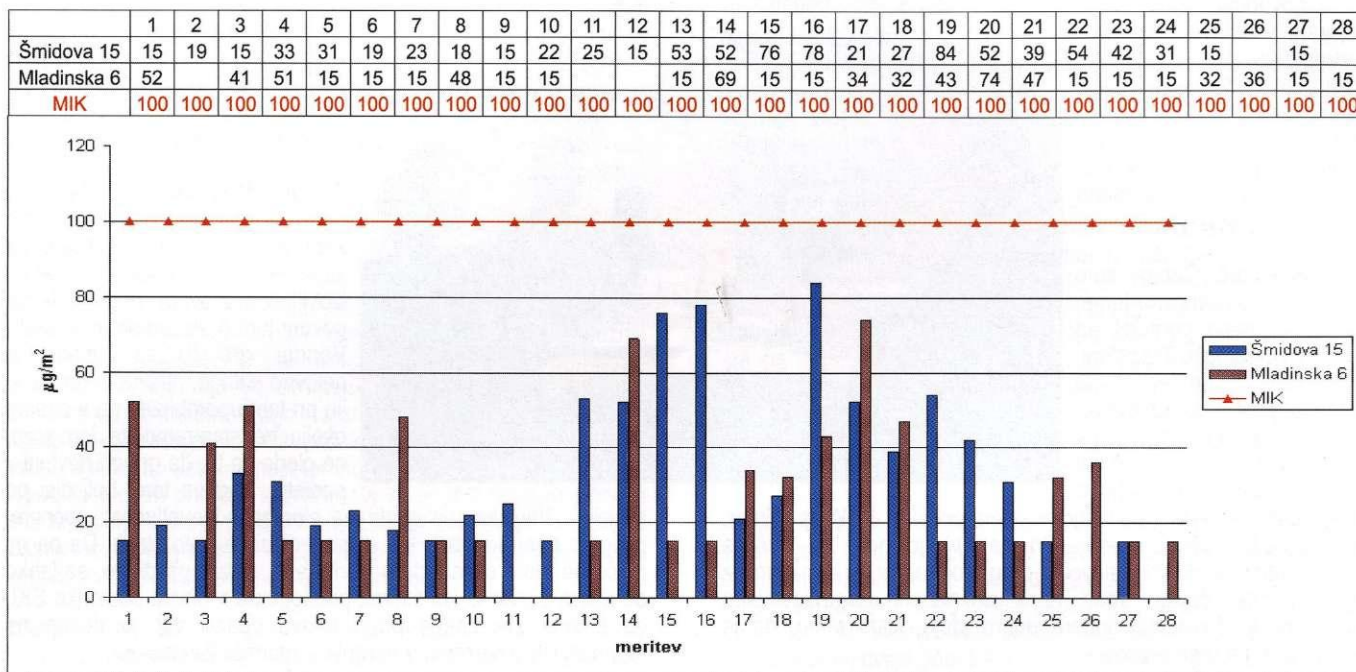
Avgust Novšak: V Acroniju imamo več oddelkov, ki se po definiciji delovnega področja ukvarjajo z inovacijsko dejavnostjo, razvili pa so specifične sisteme motivacije. Danes smo govorili o Raziskavah in razvoju in Procesni avtomatiki, čeprav bi lahko našli še kakšen oddelek in službo, katerih sodelavci morajo biti pri svojem delu še kako inovativni. V letošnjem letu je prišlo do nekaterih sprememb sistemske dokumentacije sistema stalnih izboljšav in inovacij, kar bo zahtevalo določene uskladitve predvsem na področju nagrajevanja. Tudi današnji pogovor je pokazal, da še ni vse tako, kot bi bilo treba.

A.N., L.M.

MONITORING ONESNAŽENOSTI ZRAKA

Za določitev kakovosti zraka zaradi delovanja regeneracije solne kisline, smo v neposredni okolici podjetja ugotavljali koncentracije kloridov (kot HCl). Merilna mesta so bila v stanovanjskem okolju v bližini Acronija: Koroška Bela (Šmidova ulica 15) in Slovenski Javornik (Mladinska 6). Na merilnih mestih smo postavili izpiralke z adsorpcijsko raztopino, v katero smo črpali zrak iz okolice. S plinsko uro smo beležili prečrpani volumen zraka. Čas posameznega vzorčenja je bil 24 ur. Laboratorijske analize je

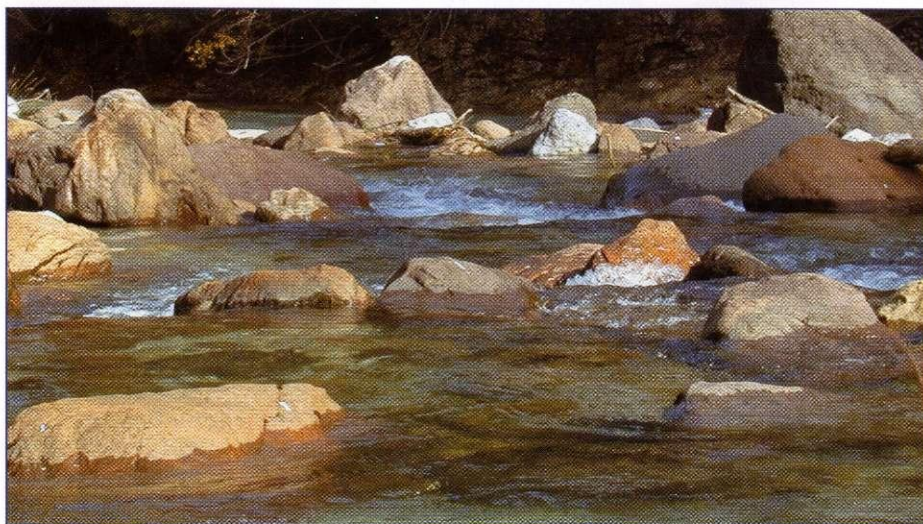
Rezultati meritev kot najvišje izmerjene 24-urne vrednosti koncentracije kloridov so podani v diagramu. Kjer v tabeli in rezultatih, pomeni, da je bila analiza narejena, pokazala pa je, da so kloridi v vzorcu pod mejo detekcije metode oziroma je bilo premalo prečrpanega zraka. Izmerjene vrednosti so ocenjene po zahtevah Uredbe o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih snovi v zraku (U. list RS št. 73/94). Tako je mejna vrednost za kloride (kot HCl) za časovni interval 1 ura 200 mg/m², za 24-urni interval pa 100 mg/m². Iz rezultatov vidimo, da

opravil Zavod za zdravstveno varstvo – Inštitut za varstvo okolja Maribor. V laboratoriju so najprej izmerili volumen raztopine, nato pa določili vsebnost kloridov z metodo ionske kromatografije. Končni rezultat je imisijska koncentracija kloridov, izražena kot množina HCl na enoto volumna. Merjenje smo začeli v avgustu (8.8.2002) in zaključili v septembru (5.9.2002). Odvzetih je bilo 27 vzorcev na Koroški Beli in 28 vzorcev na Slovenskem Javorniku.

posamezne koncentracije kloridov na obeh merilnih mestih niso nikoli presegle 24-urne mejne vrednosti. Uredba predpisuje tudi mejno urno vrednost, vendar metodologija meritev ne zagotavlja zadostne natančnosti analiz, zato urnih meritev nismo izvajali. HCl je brezbarven plin, ki lahko v visokih koncentracijah draži dihalne poti in se absorbira v sluznici. Vendar pa ga Evropska unija ni uvrstila na seznam škodljivih snovi, za katere je potrebno določiti mejne vrednosti. Tudi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) v svojih smernicah (WHO Guidelines for Air Quality 2000) nima kloridov na listi, za katere priporoča imisijske koncentracije škodljivih snovi. To pomeni, da za okolje kloridi ne predstavljajo pomembnega onesnaževalca. Ta snov pa se pojavlja v nemških predpisih. Posebne mejne vrednosti za zaščito ljudi v Nemčiji prav tako nimajo, imajo pa mejne vrednosti za zaščito vegetacije. Glede na te predpise so naše mejne vrednosti precej nizke in sorazmerno visoke koncentracije ne predstavljajo nevarnosti za zdravje ljudi in vegetacijo.

Andreja Purkat

PRESOJE

NOTRANJE PRESOJE smo uspešno zaključili. Uspešno zato, ker smo se tako presojevalci kot presožani na vsako presojo primerno pripravili, jo izvedli in prišli do takšnih rezultatov, ki poslovodstvu nudijo realen vpogled v obvladovanje zahtev za učinkovito delovanje procesov. Marsikje nam je uspelo dvigniti presoje od samega preverjanja na raven izmenjave idej, izkušenj, ugotovitev. Identificirali smo številne priložnosti ter podali priporočila za še učinkovitejše obvladovanje procesov.

ZUNANJA PRESOJA Po lanski drugi recertifikacijski presoji smo pridobili certifikat kakovosti po standardu ISO 9001:2000. Veljaven je tri leta (do 2004) ob pogoju, da smo uspešni na vsakoletnih kontrolnih presojah. Zunanja presojevalca iz certifikacijske hiše TÜV nas bosta 3. in 4. decembra 2002 prišla preverjati in ocenjevati. S tem bo izvedena peta kontrolna presoja sistema vodenja kakovosti v Acroniju. O podrobnostih vas bom pravočasno obvestila.

Maja Presterel

NOVOSTI NA INTRANETNI STRANI

Na naslovu Intranet/Zagotavljanje kakovosti/Sistemska dokumentacija/Postopki je možen vpogled v prvo oziroma spremenjeno izdajo postopkov:

Emira Okić

PC / SLUŽBA	Številka postopka (izdaja – datum izdaje)	Naziv postopka	I - Izdelal P - Pregledal O - Odobril	SPREMEMBE
NABAVA	06.05 (06 – 13.11.2002)	Obdelava dokumentov za nabavljeni material oz. opravljeno storitev	I: Mojca Kanalec P: Maja Presterel O: Marija Novak	Posodobitev
NABAVA	06.14 (01 – 06.11.2002)	Odpiranje nove šifre in urejanje šifrant R3	I: Marija Brulc P: Maja Presterel O: Marija Novak	/
PC PDP	09.D.22 (03 – 22.10.2002)	Obdelava povpraševanj in izdelava kalkulacij za krojeno pločevino	I: Igor Pust P: Maja Presterel O: Dr.Slavko Ažman	Posodobitev postopka in ukinitev navodil za delo
PC PDP	09.D.26 (01 – 14.11.2002)	Izvajanje remontov, večjih oz. manjših popravil v PC PDP	I: Ahmed Telalovic P: Maja Presterel O: Dr.Slavko Ažman	/
PC VP	09.J.02 (04 – 23.10.2002)	Priprava in skladiščenje jeklenega odpadka	I: Marjan Mencinger P: Presterel, Zakrajšek O: Slavko Kanalec	Posodobitev
PC VP	09.J.03 (04 – 23.10.2002)	Skladiščenje kovinskih in nekovinskih dodatkov	I: Marjan Mencinger P: Presterel, Zakrajšek O: Slavko Kanalec	Posodobitev
PC VP	09.J.04 (04 – 28.10.2002)	Nakladanje jeklenega odpadka, kovinskih in nekovinskih dodatkov v košaro	I: Marjan Mencinger P: Presterel, Zakrajšek O: Slavko Kanalec	Posodobitev
PC VP	09.V.05 (05 – 08.11.2002)	Vročje valjanje slabov v debelo pločevino	I: Jani Novak P: Maja Presterel O: Slavko Kanalec	Združitev postopka 09.V05 in 09.V.08
PC VP	09.V.07 (04 – 08.11.2002)	Nadzor med izdelavo TVT in DPL v sektorju valjarna	I: Jože Klobucar P: Maja Presterel O: Slavko Kanalec	Posodobitev
PC VP	09.V.08 (03 - 16.11.1998)	Razvrščanje in predaja debele pločevine v PDP	I: Anton Miklic P: Franci Perko O: Branko Strmole	UKINITEV postopka (07.11.2002) zaradi prenosa vsebine v postopek 09.V.05
TK	10.01 (06 – 29.10.2002)	Vhodna kontrola strateškega potrošnega materiala	I: Milena Zalokar P: Maja Presterel O: Anton Skube	Dodajanje matrike za potrošni material kemijske službe
TS-RTA	11.05 (04 – 13.11.2002)	Popravlilo, servisiranje in kontrola merilnikov v merilnici RTA	I: Peter Finžgar P: Maja Presterel O: Stanislav Martinuč	Posodobitev in zajemanje dejavnosti iz ukinjenih postopkov (11.08. 11.09)
TS-RTA	11.08 (03 – 28.11.1997)	Popravlilo, servisiranje in kontrola merilnikov tlakov	I: Peter Finžgar P: Stanislav Martinuč O: Valentin Markež	UKINITEV postopka (12.11.2002) - dejavnosti zajete v postopku 11.05
TS-RTA	11.09 (03 – 28.11.1997)	Servisiranje in pregled električnih merilnih instrumentov	I: Peter Finžgar P: Stanislav Martinuč O: Valentin Markež	UKINITEV postopka (12.11.2002) - dejavnosti zajete v postopku 11.05
TS-RTA	11.14 (02 – 28.11.1997)	Postopek nabave merilne in preskusne opreme	I: Peter Finžgar P: Stanislav Martinuč O: Valentin Markež	UKINITEV postopka (08.11.2002) – dejavnosti zajete v postopku 11.01
RTA	11.16 (01 – 05.11.2002)	Izvajanje periodični električnih meritev delovne opreme	I: M.Lužnik, M.Lebar P: M.Prest.,S.Martinuč O: Valentin Markež	/
TK	19.04 (01 – 11.11.2002)	Obvladovanje pritožb v kemijski službi	I: Jože Ravnik P: Maja Presterel O: Milena Zalokar	/

CERTIFIKATI ZA AVTOMOBILSKO INDUSTRIJO

Acroni že dlje časa dobavlja pločevino in trakove za potrebe avtomobilске industrije. Pred kratkim pa so se pojavile zahteve naših kupcev, ki so poddobavitelji in dobavitelji izdelkov za avtomobilsko industrijo, da v Acroniju izvedejo certifikacijsko presojo, s katero bi potrdili, da Acroni izpolnjuje vse kakovostne zahteve, ki so predpisane za dobavitelje v avtomobilski industriji.

Avtomobilska industrija ima za svoje dobavitelje in poddobavitelje posebne zahteve, ki so specificirane v nacionalnih standardih. Ti standardi so nadgradnja standardov ISO 9001 in ISO 14001 ter so naslednji:

EAQF – Francija
AVSQ – Italija
VDA 6.1 - Nemčija
QS-9000 - ZDA

Proizvajalci iz drugih držav so sprejeli zahteve enega od že obstoječih zgornjih standardov. Ker so bile zahteve po vseh standardih dokaj podobne, so vsi avtomobilski proizvajalci le-te uskladili tako, da je nastal leta 1998 nov standard ISO/TS 16949, katerega uporaba pa še ni obvezna. Zato so zaenkrat v uporabi še nacionalni standardi.

Certifikacijsko presojo po enem od zgornjih standardov je možno naročiti pri akreditiranih neodvisnih certifikacijskih družbah, tako da certifikat v tem primeru priznajo vsi avtomobilski proizvajalci, ki so vezani na ta standard. Možno pa je tudi, da presojo izvede kar kupec, v tem primeru pa je certifikat veljaven samo za tega kupca oziroma korporacijo, kateri pripada.

Skoraj istočasno smo dobili v Acroniju dve zahtevi. Eno od italijansko japonskega kupca FIAT KOBELCO, ki kupuje konstrukcijsko pločevino za izdelavo gradbene mehanizacije in strojev za poljedelstvo, drugo pa od našega ameriškega kupca ENGINEERED MATERIALS SOLUTIONS, ki kupuje specialno feritno nerjavno pločevino Durafoil za izdelavo folije za navitja avtomobilskih katalizatorjev. V obeh primerih je bil izvajalec presoje kar kupec sam.

Presoja italijansko japonskega kupca Fiat Kobelco je bila izvedena v dveh dneh, 28. avgusta in 24. oktobra letos, ter je že zaključena. Pri presoji in pripravi dokumentov so sodelovali sodelavci proizvodnje PC VP in PC PDP, R&R, SVK, TK, Ekologije in Prodaje. Dosegli smo 96 točk od 100 možnih, tako da smo sedaj certificiran oziroma priznan dobavitelj celotni CNH korporaciji (Case New Holland), katere član je Fiat Kobelco. Uradni certifikat pričakujemo v prihodnjih dneh.

Presoja ameriškega kupca Engineered Materials Solutions pa je še v teku, vendar tudi že v zaključni fazi. Zaradi njihovih zahtev smo morali pridobiti dodatna znanja ter izvesti izobraževanje tehnologov in strokovnih sodelavcev po službah. (FMEA procesa Failure Mode and Effect Analysis - analiza možnih napak in njihovih posledic v procesu). Večino dela pri pridobivanju tega priznanja so opravili sodelavci R&R saj gre tu za povsem nov izdelek, za specialno feritno nerjavno pločevino Durafoil.

Pridobitev teh priznanj nam jasno kaže, da je naše delo na vzpostavitvi, vzdrževanju in izboljševanju sistema zagotavljanja kakovosti uspešno ter potrjeno tudi s strani avtomobilске industrije, ki je ena najzahtevnejših, vsekakor pa prispeva tudi k dvigu ugleda Acronijevih izdelkov.

Borut Lešnik

DELOVNE SKUPINE

Ključ 3 – Aktivnosti delovnih skupin, je eden od štirih temeljnih kamnov, na katerih stoji sistem 20 ključev. Je gonilna sila promocije 20 ključev v organizaciji. Učinkovite aktivnosti delovnih skupin lahko vzpodbujajo kreativnost zaposlenih in potegnejo celotno organizacijo v proces izboljšav. Zaposleni imajo neposredne izkušnje in obilo znanja, ki ga lahko prispevajo k izboljšavam. Ključ 3 je orodje za sproščanje tega potenciala.

Lastnosti dobrih delovnih skupin

- Poznavanje ciljev.
- Odprtost in odkritost.
- Sodelovanje.
- Učinkovito odločanje.
- Učinkovit način vodenja.
- Fleksibilnost.
- Sposobni vodje skupin!

Aktivnosti delovnih skupin omogočajo zaposlenim, da prispevajo in usmerjajo svoje intelektualne sposobnosti k uspehu celotne organizacije. Prav tako so delovne skupine medij za učenje in pridobivanje novih veščin. Najbolj uspešne delovne skupine na področju sistema kontinuiranih izboljšav (SKI) so bile v tem letu: Nujno zlo, Dobre vile, Zidarji 1, Zidarji 2, Zidarji 3, delovna skupina 46 (vodja Nikola Brajič).

Če so cilji zaposlenih in podjetja usklajeni, vodijo aktivnosti v delovnih skupinah do uspeha organizacije, kakor tudi do samopotrjevanja zaposlenih. Sistem je uspešen in ga bo podjetje ohranjalo, ko skupine delajo v dobro organizacije in v svoje dobro. Usklajevanje ciljev zahteva dobro vodenje na delovnem mestu.

Del sistema komunikacije med delovnimi skupinami so POP oglasne deske. Namen POP oglasnih desk je seznanjanje zaposlenih z delom in planiranimi aktivnostmi, cilji in obveznostmi. Na POP oglasnih deskah se v pisni obliki predstavi delovanje delovne skupine. Najboljše POP oglasne deske imajo naslednje delovne skupine: Vodstvo PDP (vodja Prešern Robert), Nujno zlo (vodja Marjan Trstenjak), VVV – 2 Dobre vile (vodja Jože Sodja), vodstvo Hladna predelava (vodja Marjan Kramar), DS - Kadri (vodja Damjana Muršec).

Aktivnosti delovnih skupin predstavljajo osnovo za uvajanje številnih drugih ključev. V Acroniju smo delovne skupine oblikovali konec leta 2001. Zaradi »ponesrečene« sestave delovnih skupin in nezainteresiranosti nekaterih vodij delovnih skupin, bomo nekatere skupine v prihodnosti preoblikovali.

BISTVO KLJUČA

Aktivnosti delovnih skupin izkoriščajo naravno silo modrosti proizvodnih delavcev in ženejo naprej izboljšave na delovnem mestu. Izboljšave, ki jih pripeljejo aktivnosti delovnih skupin, nastanejo tam, kjer se delo dejansko izvaja.

Vsi zaposleni, ki imate računalniški dostop do intraneta, si lahko vse razpoložljivo gradivo projekta »20 ključev« ogledate na internih spletnih straneh z naslovom <http://intranet.acroni.si/>

Nataša Karo

ANKETA

Kako bi oživili delovanje delovnih skupin? Kakšen je vaš predlog?

Av gust Novšak, SPID

Mislim, da beseda oživitev ni prava, saj poslovna uspešnost Acronija dokazuje, da je spontano izvajanje proizvodnih in dobavnih postopkov, za katere so zadolžene posamezne delovne skupine, povsem zadovoljivo. Seveda pa samo izvajanje postopkov ni dovolj, postopke je treba obvladovati. Zato je treba delovanje delovnih skupin razširiti na področja (ključev), ki jih sedaj zanemarjajo in ga napraviti bolj transparentnega. Pri uvajanju projekta Popolno obvladovanje postopkov smo napravili napako, ker smo ustvarili famo, da gre za nekaj povsem novega. Ker smo ponekod postavili vzporedno z organizacijskim vodjem delovne skupine še "POP vodja", smo to prepričanje samo še utrdili. Vodja delovne skupine je lahko samo eden, drugi je lahko samo nekakšen "politkomisar" ali "skrbnik informacijske table". Če bi trdil, da POP ni potreben, bi bilo isto, kot če bi trdil, da Acroni ne potrebuje večje poslovne uspešnosti in jaz ne večje plače.

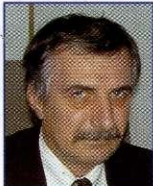

Emira Okič, SZK

Uspešno delujejo delovne skupine, kjer vodje tudi organizacijsko vodijo člane skupine. Menim, da bi za vodje delovnih skupin morale biti izbrane osebe z močnim značajem oz. elanom. Te bi potegnile za seboj celotno skupino do zadanega cilja. V nekaterih skupinah so že izbrani pravi ljudje, pa le-ti nimajo čisto jasnega prepričanja, da je stvar dobra.

Branko Banko, Uprava

Za stalni napredek na osnovi projekta 20 ključev so nujne aktivne delovne skupine. Vsekakor moramo sistematsko povečati njihovo aktivnost, predvsem z spodbudami ter jasnimi ustavitvami vodilnih in vodstvenih delavcev. Izdelati je potrebno program dela delovnih skupin, ki ga bo skupina vzela za svojega in ga dosledno izvajala. Samo tako bo namen projekta dolgoročno zagotovljen.

Matija Urh, Projektno vodenje

Težava naše delovne skupine je bila v tem, da nismo mogli določiti enotnih ciljev za skupino. Projekti so zelo različni in med seboj niso primerljivi (od tistih, ki prinašajo velike prihranke do ekoloških). To je tudi razlog, da se ne sestajamo več.

Pero Stanič, PC Hladna pred.

Sestankov nimamo redno. Enega smo imeli do sedaj, a je od takrat minilo že najmanj pol leta. Med delovnim časom jih ne moremo imeti, ker tisti, ki delajo na linijah, ne morejo zapustiti delovnega mesta. Pogovarjamo se delavci med seboj, informacije pa izvemo tudi od delovodij.

Sestanke bi imeli lahko le takrat, ko proizvodnja stoji, vendar zaradi tega najbrž ne bomo ustavljali naprav.

Zdenka Pold, Finance

Naša delovna skupina Čebelice šteje 19 zaposlenih in se sestaja enkrat tedensko.

Rešujemo tekočo in izjemno problematiko, s katero se srečujemo pri delu na financah. Sestanki so kratki in jedrati, aktivnosti pa so objavljene na naši oglasni deski. Delovanje delovne skupine je lahko uspešno le ob sodelovanju vseh članov skupine.

Hasan Grbič, PC Hladna pred.

Mogoče smo imeli sestanek pred desetimi leti, v zadnjem času pa nobenega. Ne vem, kako bi ga lahko imeli med delovnim časom. Stroja ne moreš kar zapustiti, med prostim časom pa najbrž nihče ne bi prišel.

Peter Srpčič, PC Hladna predelava

Mi imamo sestanke, vodja delovne skupine nas informira. Na linijah je pa bolj težko, ker ne morejo zapustiti delovnih mest. Ne vem, kako bi rešili to težavo.

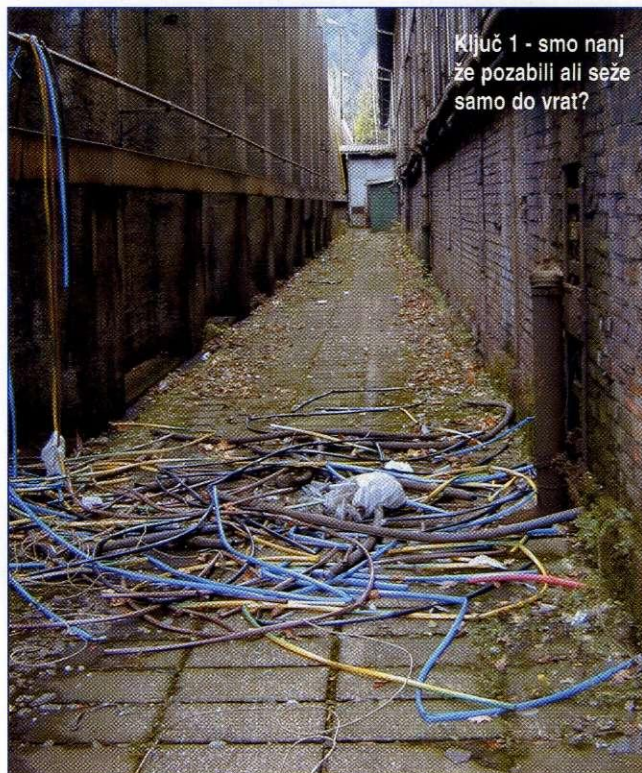
Ekrem Muminović, PC Vroča pred.

Zaposleni med seboj debatiramo, sestankov pa nimamo; pa bi bilo dobro, da bi jih imeli. Menim, da je največja ovira za to, da jih ni, sistem dela in lokacije delovnih mest, ki so daleč narazen. Proizvodnje pa tudi ne moremo kar ustaviti. Zahteve so vsak dan večje. Ostane le še to, da bi bili sestanki med prostim časom, samo ne vem, koliko delavcev bi prišlo.

Darko Šepić, PC Vroča predelava

Sistem dela je tak, da sestankov ne moremo imeti. Komuniciramo z delovodjem, ki pride do nas in med seboj. Mogoče bi šlo med prostim časom, če bi se prav organizirali.

L.M.

PREGLEDOVANJE OCENE TVEGANJA

Izjava o varnosti z oceno tveganja je postala tema našega vsakdanjega pogovora. Z izdelavo le-te je zadoščeno zakonodaji, nikakor pa še nismo dosegli njenega cilja, ki poleg še drugih smernic zahteva stalno periodično preverjanje in popravljanje njene vsebine.

Preverjanje služi dvema namenoma; da se preveri učinkovitost dosedanjega managementa varnosti in zdravja pri delu, ter preverjanju, ali so bili izvedeni predvideni ukrepi v dogovorjenih rokih.

Preverjanje ocene tveganja je potrebno vsaj enkrat letno, vsekakor pa je pri odločanju o pogostosti preverjanja potrebno upoštevati naravo dela in spremembe v podjetju, ki lahko vplivajo na varnost in zdravje delavcev. Primeri, ko je potrebno izvesti revizijo izjave o varnosti z oceno tveganja, so določeni v Pravilniku o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja.

Ob vseh spremembah je potrebno obveščati delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, delavce in druge osebe, na katere lahko vplivajo ukrepi, ki so določeni v oceni tveganja.

Tako je v mesecu oktobru poslovodstvo Acronija na podlagi Poročila o izvajanju skupnih ukrepov iz ocene tveganja ugotovilo, da se načrtovani ukrepi ne izvajajo v celoti po terminskem planu. Poslovodstvo je zato podalo naloge, da se do prvega dne meseca decembra izdelajo Navodila, Pravilniki in drugi dokumenti, katerih rok izdelave se je že iztekel.

Spremljanje tako obsežne izjave o varnosti z oceno tveganja je seveda bistveno težje in naporno, kot se verjetno sliši. Težava sprotne spremljanja izvajanja dogovorjenih ukrepov je predvsem v manjkajoči programski podprtosti celotne vsebine ocene tveganja.

Sabina Škrjanc

NEVARNOSTI PRI DELU Z ELEKTRIČNO DELOVNO OPREMO IN UGOTAVLJANJE USTREZNOSTI ELEKTRIČNE DELOVNE OPREME

Ukrepe varnosti in zdravja pri delu pred nevarnostjo električnega toka pri uporabi delovne opreme določa Pravilnik o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka (Uradni list RS, št. 29/92).

Njegov cilj je zagotoviti takšno delovno opremo, da varuje izpostavljene delavce in druge osebe v bližini pred nevarnostjo neposrednega ali posrednega stika z električnim tokom in da ni možnosti požara ali eksplozije.

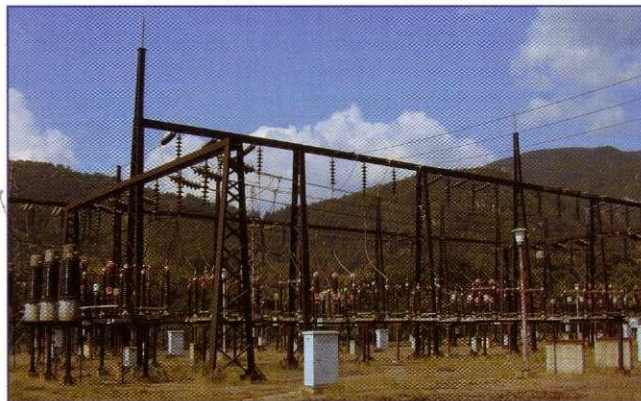
Osnovo o nevarnosti električnega toka lahko povzamemo iz določila, da je delo pod napetostjo dovoljeno le strokovnim osebam z elektrotehniško izobrazbo pod točno določenimi pogoji.

Določila o dopustni meji tveganja za osebe z elektrotehniško izobrazbo, ki opravljajo dela z možnostjo neposrednega dotika z električnim tokom so:

- energija razelektrenja ne sme presegati 350 mJ;
- električni tok ne sme presegati 3 mA za izmenično napetost in 15 mA za enosmerno napetost;
- nazivna napetost ne sme presegati 25 V izmenične oziroma 60 V enosmerne napetosti brez valovitosti pri delu v normalnih pogojih in kjer se ne pričakuje velika površina dotika s telesom, pri delu v vlažnih oziroma mokrih prostorih; kjer pa se pričakuje velika površina dotika s telesom, morajo biti zagotovljene nižje vrednosti električne napetosti, ob upoštevanju nevarnost električnega obloka;

- pri nazivni napetosti, v območju 25 do 50 V izmenične oziroma 60 do 120 V enosmerne napetosti brez valovitosti je dovoljeno delo ob uporabi izolirnega orodja in osebne varovalne opreme, ob upoštevanju nevarnost električnega obloka;
- v primeru zagotavljanja varnosti in zdravja in reševanja življenj ter preprečevanja materialne škode, kot posledice požara in eksplozije oziroma pregrevanja, ko obstoja možnost neposrednega ali posrednega dotika delov pod električno napetostjo ali vpliva električnega obloka, lahko dela pod napetostjo opravljajo osebe z elektrotehniško izobrazbo, pri čemer morajo upoštevati ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu;
- v izjemnih primerih so dopustna dela tudi do napetosti 1000 V, vendar mora biti tako delo natančno opredeljeno in utemeljeno ter podrobno obdelano v internih predpisih.

Za ponazoritev: pri delu v breznapetostnem stanju je na nadzemnih vodih na galvansko ločenem odseku, ko razdalja med mestoma zavarovanja preseže 2 km, potrebno postaviti prenosne

naprave za ozemljevanje in kratkostično povezavo, ker se v vod že ob običajnih vremenskih pogojih prenese napetost, ki povzroči električni udar, le-ta pa ima za posledico poškodbo ali zdravstveno okvaro zaradi prehoda električnega toka skozi telo.

Pri tem je že upoštevana prepoved dela pri možnosti razelektritve ob nevihtah, ki bi se lahko prenesla na mesto dela.

Tako postavljena meja upošteva okoliščino možne poškodbe oziroma zdravstvene okvare pri prehodu električnega toka skozi človeško telo ter pogoje okolja, v katerem se nahaja, in ne vključuje 5 % uporabnikov električne delovne opreme.

Torej nas je med uporabniki nekaj takih, ki smo lahko preobčutljivi tudi na normativno opredeljene meje. Zato normativi strogo ločijo dovoljena opravila v zvezi z električnim tokom in tudi z uporabo električne delovne opreme. Določitev je opredeljena za delo na električni delovni opremi z zahtevo po strokovnosti elektrotehniške izobrazbe z znanjem in izkušnjami poznavanja tehničnih predpisov ter standardov s področja svojega dela, kot tudi predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu, ker le tako lahko predvidijo nevarnosti in varstvene ukrepe, s katerimi omejijo in preprečijo tveganje za poškodbe in zdravstvene okvare. Za uporabo in določena opravila v zvezi z delovno opremo pa je potrebna elektrotehniška poučenost, katero osvojimo, ko nas oseba elektrotehniške izobrazbe pouči o možnih nevarnostih, do katerih lahko pride pri neustreznem ravnanju ob izvajanju določenih nalog oziroma del, biti pa moramo poučeni tudi o pravilni uporabi delovne opreme in osebne varovalne opreme, kakor tudi o varnostnih ukrepih, ki te nevarnosti preprečujejo.

Ugotavljanje ustreznosti električne delovne opreme obsega

- ❖ Preverjanje električne delovne opreme s pregledom:
 - ✓ zaščite pred električnim udarom: ugotavljanje ustreznosti varnostnih razdalj pri zaščiti z pregradami,

okrovi in ovirami oziroma postavitvijo delov delovne opreme oziroma delovne opreme pod napetostjo izven dosega;

- ✓ ukrepov za zaščito vodnikov pred razširjanjem ognja in toplotnimi vplivi;
- ✓ izbiro in nastavitve zaščitnih naprav ter naprav za nadzor;
- ✓ izbiro ustreznih opreme in zaščitne ukrepe glede na zunanje vplive;
- ✓ prepoznavanje nevtralnega in zaščitnega vodnika;
- ✓ obstoj načrtov, varnostnih znakov in napisov namembnosti ter napetostnih nivojev;
- ✓ povezave vodnikov;
- ✓ dostopnost delovne opreme za upravljanje, pregledovanje, preizkušanje in vzdrževanje.

❖ Preverjanje električne delovne opreme z preizkusom v obsegu:

- ✓ meritve neprekinjenosti zaščitnega vodnika, glavnega vodnika in dodatnega vodnika za izenačevanje potencialov;
- ✓ meritve izolacijske upornosti električne instalacije;
- ✓ preizkus zaščite z električno ločitvijo tokokrogov;
- ✓ meritve upornosti tal in sten;
- ✓ preizkus delovanja delovne opreme.

Za vsak objekt ali delovno opremo na prostem morajo biti izvedene tudi meritve zaščite proti udaru strele.

Za delo na delovni opremi z eksplozivnimi in lahko vnetljivimi snovmi se morajo upoštevati predpisi in standardi, ki urejajo to področje.

Pomanjkljivost slovenskih zakonskih določil glede obdobjih pregledov in preizkusov električne delovne opreme bo odpravljena z natančneje določenimi roki v dopolnilu Pravilniku o varstvu pri delu pred nevarnostjo električnega toka.

Zdravko Hanžek

NOVICE IZ TOVARNE

SKLADIŠČNO POSLOVANJE SE PREDSTAVI

Funkcija skladiščnega poslovanja se je s 1.1.2001 iz Tehničnih storitev prenesla na Nabavo. Lokacijsko se izvaja delo na Javorniku, kjer je centralni prevzem in skladišče rezervnih delov, potrošnega materiala in orodja, ter v skladišču maziv, ki je zaradi varnostnih in ekoloških zahtev odmaknjeno na Belo.

Skladiščni prostor na lokaciji 70 na Javorniku obsega paletno skladišče za 2400 paletnih mest (1000 m²) in dve hali po 1000 m² za skladiščenje velikih in težkih rezervnih delov. Skupaj se hrani približno 18500 šifer materiala.

Delovni postopek je organiziran po ISO standardu št. 06.04, 06.14, 06.15.

Fizično delo se izvaja s pomočjo skladiščne mehanizacije, obdelava podatkov pa poteka preko poslovno informacijskega sistema (PIS).

V sklopu skladiščnega poslovanja se izvajajo tri glavne dejavnosti:

centralni prevzem dobavljenega blaga, skladiščenje, izdaja in dostava blaga, vodenje šifrant R3 in odpiranje novih šifer.

Kamionske pošiljke naročenega blaga (razen strateških surovin in

investicijske opreme) se najprej evidentirajo na špediciji Acroni. Špedicija izstavi vstopno dovoljenje in prevoznika usmeri na centralni prevzem, kjer se opravi vhodna kontrola. Prevzemalci kontrolirajo spremno dokumentacijo in izvajajo vizuelno in kvantitativno kontrolo blaga (merjenje, štetje, tehtanje). Vsako odstopanje od naročila reklamirajo neposredno ali preko nabave dobavitelju. Prevzem rezervnih delov po načrtih zahteva več strokovnosti, zato ga praviloma izvedejo prevzemalci skupaj z naročniki. V naročilih so natančno določene posebne zahteve in dokumentacija, ki zagotavlja kakovost naročenega rezervnega dela. Odgovarjajoče blago se prevzame s prevzemnim zapisnikom, ki je preko PIS posredovan nabavi in naročniku.

Prevzeto blago se lahko skladišči v skladišču na lokaciji 70 na Javorniku ali pa se na zahtevo naročnika dostavi v obratno skladišče profitnega centra. Izdaja blaga iz skladišča je možna samo na osnovi čeka materiala. V praksi poteka izdaja tako, da uporabnik po telefonu skladiščniku sporoči šifro in količino zahtevanega blaga ter mesto dostave. Skladiščnik dostavi blago v najkrajšem možnem času na odrejeno mesto.

V skladišču maziv je postopek dela enak. Maziva in nevarne snovi se skladiščijo v skladu z zahtevami iz varnostnih listin in zakonodaje. Na posebej določenih mestih se v sklopu skladišča zbirajo masne krpe in odpadna olja. Skladišče je opremljeno s protipožarno in čistilno napravo.

Osnova za identifikacijo naročenega blaga je šifra blaga. Naročnik jo poišče v šifrantu R3 v poslovnem informacijskem sistemu. V kolikor ni ustrezne šifre, posreduje referentu za šifrant pisni zahtevek za odpiranje nove šifre.

Obratovanje skladišč na lokaciji 70 na Javorniku je organizirano v dve izmeni od ponedeljka do petka, ob sobotah samo v dopoldanski izmeni, čez konec tedna in v nočnem času je organizirano dežurstvo na domu. Dežurstvo na domu velja za vse intervencijske vpoklice tudi za skladišče maziv.

Za centralni prevzem velja delovni čas od ponedeljka do petka od 6.00 do 15.00.

V skladišču maziv je delovni čas od 6.00 do 14.00, velja pa poseben režim za točenje goriva in sicer:

- za lokomotive: ponedeljek, sredo, petek od 6.30 do 9.00,
- za delovne stroje in vozila vsak dan od ponedeljka do petka od 6.30 do 9.00.

Visokoregalni viličar v skladišču na Javorniku.

V zadnjem letu smo zahvaljujoč razumevanju posloводства uspeli izboljšati delovne pogoje (ogrevanje delovnih prostorov s plinskimi sevali, postavitve dvoje sekcij industrijskih vrat) in nabaviti nov visokoregalni viličar Caterpillar NT12, ki seže 8 m visoko. Na lokaciji skladišča maziv se je izvedla zunanja in notranja obnova tal ter pokritje prostora za skladiščenje masnih krp in 1000 l cistern.

Tudi na področju izobraževanja smo bili aktivni. Uspešno smo opravili tečaje za voznike viličarjev in žerjavovodij ter računalništva.

Cilj našega dela je še skrajšati čas dostave rezervnih delov iz skladišč na mesto uporabnika in postopno odpraviti dežurstvo na domu. Prepričani smo, da bi

uporabniki lahko s pravočasnim naročanjem, zlasti preko konca tedna, precej pripomogli k doseganju tega cilja. Bomo videli, mogoče pa je to izvedljivo.

Marija Brulc

OBNOVA REZALNIKOV V PC PREDELAVA DEBELE PLOČEVINE

Prvi numerično krmiljen (NC) rezalnik je bil v Železarni Jesenice postavljen pred skoraj 20. leti. To je še danes delujoči univerzalni koordinatni rezalni stroj Messer OMNIMAT S6500 – NC1, ki izkorišča avtogeno rezalno tehniko. Štiri leta kasneje se je takratno vodstvo odločilo za nakup še ene, podobne naprave, ki omogoča rezanje oz. krojenje tudi nerjavne pločevine. Ta naprava je kombiniran (avtogeno/plazma) koordinatni in prav tako numerično krmiljen rezalnik – NC2. V začetku tega leta nam je uspelo, seveda skupaj s projektnim timom, še pravočasno instalirati tudi tretjo tovrstno univerzalno napravo SAF Cybertome – NC3, ki je dejansko, skupaj s prizadevanjem zaposlenih, rešila(!) načrtovano proizvodnjo debele nerjavne pločevine. To je v vseh pogledih moderno zasnovana in visoko produktivna naprava.

Novi SAF Cybertome rezalnik v polnem zagonu.

Naprava je dolga 18 in široka 8 metrov.

Numerično krmiljenje naprav s sistemom pogonskih motorjev omogoča zelo elastično uporabo in je v prvi vrsti namenjeno predvsem izrezovanju zahtevnih oblik t.i. krojenju. Naše naprave omogočajo razrez pločevine v debelinskem razredu od 3 do 200 mm. V začetku smo kot nosilec informacij za numerično krmiljenje uporabljali preluksnani trak. Mnogo let kasneje (1995) smo oba rezalnika povezali v lokalno računalniško mrežo in prešli na običajno zapisovanje podatkov, to je zapis na diskovno enoto.

Do leta 1991 sta bila Messerjeva rezalnika »okupirana« predvsem z razrezom zahtevnih tankovskih delov za bivšo armado. Ponovno se je pokazalo, kot že tolikokrat, da vezanje proizvodnje zgolj na enega ali ozek krog kupcev pomeni v kriznih položajih velike težave. Zato so bili po razpadu države takratni sodelavci prisiljeni praktično iz nič iskati nove trge za krojeno pločevino. Tudi danes ni komerciali podjetja prav nič prizaneseno, saj se soočajo z vedno krajšimi roki izdelave in vedno višjimi kakovostnimi zahtevami, ki jih narekuje trg.

Povečevanje načrtov odpreme debele pločevine je pomenilo skoraj popolno zasedbo plazemskega rezalnika z obrezom plošč. Delež razreza in obreza plošč se je s 4 % (1.563 t) v letu 1994, povečeval na 20 % v letu 1995, tako da je v letu 2001 znašal že praktično 100 % oz. 13.307 ton. Tržne zahteve so narekovale adaptacijo rezalnika, ki je omogočila obrez nerjavne pločevine debeline 70 mm. Tak tempo proizvodnje je zahteval neprekinjeno obratovanje 7 dni v tednu. Le velikemu naporu, znanju in iznajdljivosti strojnih in elektro vzdrževalcev na Javorniku ter elektronikom RTA se moramo zahvaliti, da napravi še držimo pri »življenju«. Zaradi pogostosti okvar in posegov vzdrževalcev na obeh napravah, ki se vrstijo skoraj vsak dan, smo pretehtali možnosti za odpravo težav. Edina sprejemljiva rešitev je bila nakup nove naprave ali obnove (retrofit) rezalnikov. Vse ostale rešitve, bi kljub visokim predvidenim stroškom pomenile le krpanje rezalnika, poglavitnih težav v elektronskem sklopu s tem ne bi odpravili.

Utrujenost naprave je vidna že na prvi pogled, dejansko stanje pa je še resnejše.

Podobna obnovljena naprava (manjša) s samo avtogenimi gorilniki.

Odločili smo se za retrofit, ki pomeni celostno posodobitev naprav od zamenjave pogonskih motorjev, zobatih letev, nadalje elektronskega dela naprave, računalnika s komandnim pultom, oskrbovalnih enot ter plinskih in električnih vodov, avtogenih gorilnikov,... do odsesavanja izhajajočih dimnih plinov prek naprave z nujnim filtriranjem. S tako obnovo bomo dobili praktično dve, skoraj novi napravi. Tudi cenovno je ta

rešitev najugodnejša, saj se bo naložba v posodobitev povrnila v dobrih 9. mesecih.

Ta obnovitev ni potrebna le zaradi omogočanja oz. doseganja zahtev zgornjega razreda standardov za krojeno pločevino, ki so danes pogoj za pridobitev naročila, temveč tudi z vidika obdržati

Krojena debela pločevina.

obstoječe naročnike. Nujna pa je zaradi zadostitve potrebam trga po krojeni pločevini, ki kljub vedno večji konkurenci še vedno narašča. Imamo zavidljive prednosti pred konkurenco: lastno

Logotip PC - PDP.

proizvodnjo pločevine, visoko produktivne naprave in kar je najpomembnejše, znanje ter izkušnje ljudi.

Z obnovo naj bi začeli v začetku januarja 2003 ter si tako lahko na najboljši možni način zaželeli poleg sreče in zdravlja tudi uspehov.

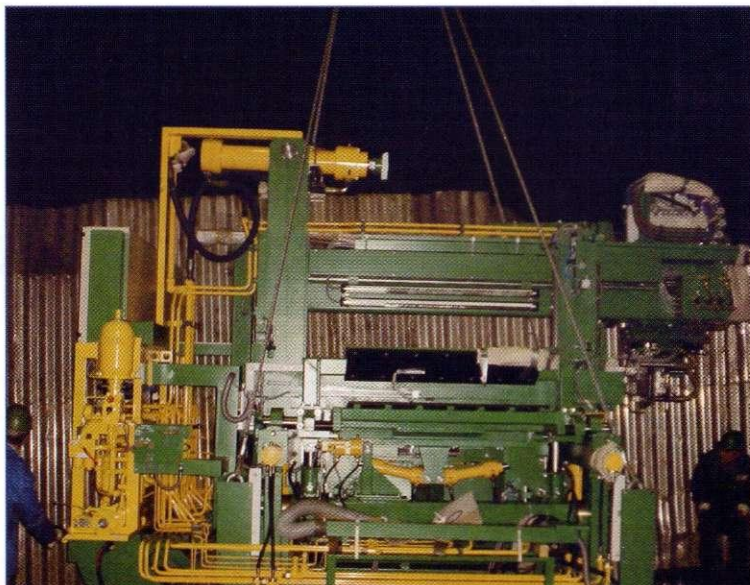
Igor Pust

NOV VARILNIK LINIJE CBL

V sredo, 20. novembra, je bil v PC Hladna predelava dostavljen nov varilnik namenjen za vgradnjo v linijo CBL. Po izvedbi vseh potrebnih gradbenih del, predvsem novih temeljev, je predviden pričetek obratovanja v drugi polovici meseca januarja 2003.

Proizvajalec je nemška firma Oxitechnik, ki je na tem področju vodilna družba, saj ima že 80 vgrajenih podobnih varilnikov po celem svetu.

Osnovna enota za nadaljnje faze hladne predelave predstavljajo toplo valjani trakovi, ki nam jih dobavljajo iz PC Vroča predelava, in sicer v teži cca 8.000 kg. Vse linije v Hladni valjarni so bile že ob izgradnji kanstruirane za 16 t enote, s tem namenom pa je imela linija CBL v svojem sklopu tudi varilnik. Ta varilnik je omogočal varjenje po postopkih MIG in TIG z ustreznim dodajanjem varilne žice. Po izvedbi operacije varjenja je sledila operacija skoblanja zvara. Tako pripravljen zvar pa ni bil primeren za hladno valjanje,

Raztovarjanje varilnika v Hladni valjarni.

kar je eden bistvenih pogojev za izboljšanje izplena in dvig produktivnosti.

Razvoj na področju varilne tehnike, predvsem postopka plazemskega in laserskega varjenja so nas pripeljali do odločitve, da je smiselna zamenjava obstoječega varilnika z novejšim. Tako bo varjenje tanjših dimenzij potekalo sedaj po postopku plazemskega varjenja, debelejši materiali pa se bodo varili po TIG postopku z dodajnim materialom.

Največji napredek je bil narejen na konstrukciji škarij in potrebnih držal, ki omogočajo izvedbo kakovostnega reza in konstantnost varilne reže. Zaradi tega je bila potrebna robustna izvedba, ki se odraža v teži varilnika, ki tehta kar 25 t in meri v višino 4,70 m. Ti izjemni gabariti so zahtevali posebno obliko transporta, obenem pa bo to tudi dokaj zahteven proces montaže. Naj poudarim, da je bil varilnik pred odpremo testiran ob prisotnosti Acronijeve tehnične ekipe in narejeni zvari so v fazi testiranja na našem razvojnem oddelku. Vizuelni pregled zvarov in ostala opažanja med postopkom testiranja pa nas upravičeno navdajajo z optimizmom. Zelo zanimiva je tudi sama rešitev varjenja, saj je celoten zvar zamaknjen za 3 stopinje. Bistvo tega zamika je v tem, da med procesom hladnega valjanja prihaja do postopne plastične deformacije zvara, kar zagotavlja višjo stopnjo zanesljivosti predelave.

Za konec pa še nekaj osnovnih podatkov o celotnem projektu. Pogodbeno določena cena znaša 975.000 eurov in to skupaj s stroški rezervnih delov in nadzora. Čas vračanja vloženih sredstev je 22 mesecev in v izračunu je bil upoštevan dvig izplena in dvig produktivnosti valjavsega stroja Sendzimir za 6 %.

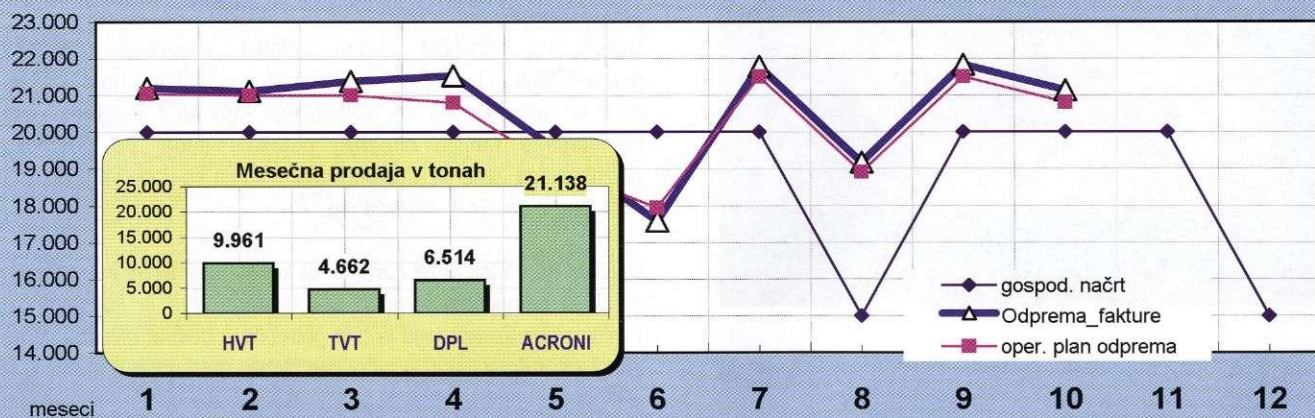
Darko Gregorič

POSLOVANJE V OKTOBRU

	NERJAVNA JEKLA			JEKLA ZA ELEKTROPLOČEVINO						MALOOLJ. in NAVAD. KON. JEK.			KON.LEGIR. in JEKLA za POBOLJ.			SKUPAJ		
	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%	realiz.	plan	%
	ton	ton		ton	ton		ton	ton		ton	ton		ton	ton		ton	ton	
JEKLARNA , PROGA																		
JEKLARNA	6.824	7.200	95	8.983	7.800	115	2.627	3.420	77	9.099	8.800	103	2.575	2.780	93	30.110	30.000	100
VALJARNA	6.803	7.040	97	9.789	7.200	136	3.571	3.100	115	7.656	7.880	97	2.529	2.780	91	30.350	28.000	108
IZDELKI ...PROIZVODNJA																		
HVT	1.548	1.500	103	4.867	4.900	99	2.091	2.200	95	488	500	98	915	900	102	9.911	10.000	99
TVT	1.001	1.000	100							3.099	3.000	103	591	500	118	4.691	4.500	104
DPL	2.735	2.700	101							2.750	2.800	98	666	600	111	6.150	6.100	101
ACRONI	5.284	5.200	102	4.867	4.900	99	2.091	2.200	95	6.337	6.300	101	2.172	2.000	109	20.751	20.600	101
IZDELKI ...ODPREMA v tonah																		
HVT	1.569	1.500	105	4.911	4.900	100	2.100	2.200	95	538	500	108	866	900	96	9.961	10.000	100
TVT	1.016	1.000	102							3.143	3.000	105	504	500	101	4.662	4.500	104
DPL	2.786	2.700	103							3.124	3.000	104	605	600	101	6.514	6.300	103
ACRONI	5.371	5.200	103	4.911	4.900	100	2.100	2.200	95	6.805	6.500	105	1.975	2.000	99	21.138	20.800	102
IZDELKI ...ODPREMA v EUR x 1000																		
HVT	2.701	2.653	102	2.281	2.273	100	878	900	97	235	213	110	489	513	95	7.000	6.987	100
TVT	1.389	1.417	98							915	856	107	225	231	97	2.536	2.505	101
DPL	4.889	4.837	101							1.065	994	107	338	337	100	6.264	6.168	102
ACRONI	8.979	8.908	101	2.281	2.273	100	878	900	97	2.215	2.063	107	1.052	1.082	97	15.853	15.660	101

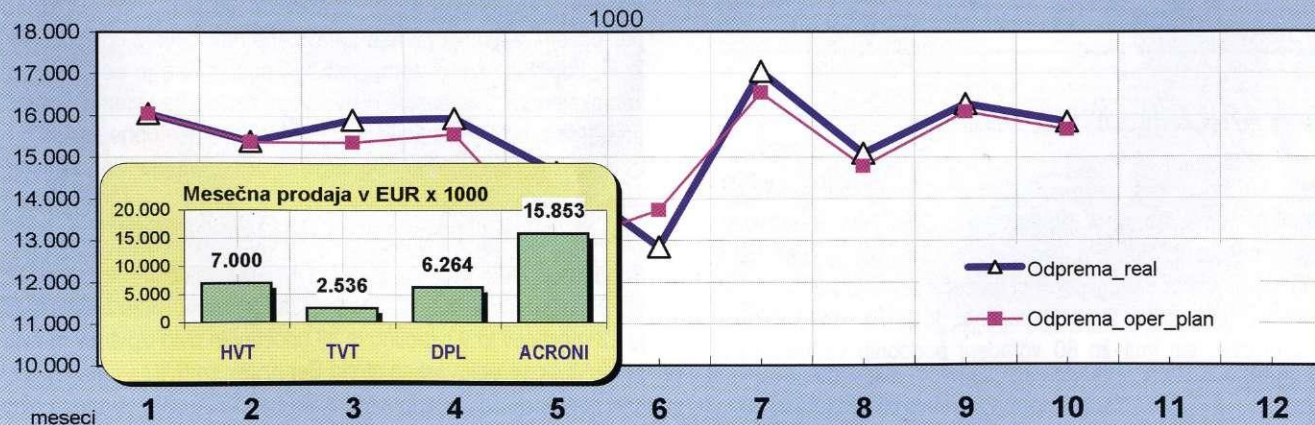
DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z NAČRTOM

v tonah

DOSEGANJE ODPREME ACRONI V PRIMERJAVI Z OPER. PLANOM

v EUR x 1000

PROIZVODNJA V OKTOBRU

Mesec oktober lahko ocenjujemo kot zelo uspešen. Tako kot v septembru, so se tudi v oktobru pokazali pozitivni učinki neprekinjenega obratovanja Jeklarnе, saj smo v Jeklarni izdelali 30.110 ton slabov, kar je rekordna količina. Tudi v Vroči Valjarni smo dosegli najvišjo proizvodnjo do sedaj. Predvsem velja poudariti rekordnih 24.000 ton izvaljanih toplo valjanih trakov na Štekel ogrodju. Z vrsto ukrepov smo zagotovili stabilno valjanje na Štekel ogrodju in s tem zadostne količine kakovostnega vložka za nadaljnjo predelavo. Ti proizvodni rezultati nam zagotavljajo znižanje stroškov na tono izdelka, s tem pa boljšo konkurenčnost na trgu in ugoden posloven izid. Vsi si želimo, da bi se ta pozitivni trend nadaljeval tudi v naslednjih mesecih.

Proizvodnja in odprema končnih izdelkov je presegala operativni načrt ter seveda zadan cilj v gospodarskem načrtu.

Profitni center Vroča predelava:

V Jeklarni so naprave obratovalе dobro, kar je omogočilo rekordno proizvodnjo slabov. Na elektroobložni peči so bili trije večji zastoji, in sicer menjava tokovodnika zaradi obrabe izolacije (6 ur), menjava tretje elektrodne glave zaradi električnega preboja (3 ure) in popravilo hidravličnega cilindra za odmik oboka (6 ur). Neprekinjeno obratovanje je omogočilo specifične porabe in izplen v mejah gospodarskega načrta, kljub slabši kakovosti jeklenega odpadka.

V Vroči Valjarni je bila na valjavniški progi dosežena rekordna proizvodnja 30.350 ton toplo valjanih trakov in pločevine, kar je za 8,4 odstotka več od operativnega načrta. Časi zastojev so znašali le 10 odstotkov od načrtovanega časa obratovanja. Najdaljši zastoj je bil zaradi menjave tira na hladnem navijalcu (5 ur). Zaradi predvsem dobrega in stabilnega dela na Štekel ogrodju je izplen za 1,4 odstotka večji od prejšnjega meseca in je nekaj nad načrtovanim. Prav tako so zaradi velike proizvodnje specifične porabe električne energije, zemeljskega plina in hladilne vode najnižje doslej.

Profitni center Hladna predelava:

V mesecu oktobru smo proizvedli 89 ton manj hladno valjanih trakov in 191 ton več toplo valjanih trakov za odpremo. V sektorju Priprava in luženje smo imeli večjo okvaro gorilca regeneracije solne kisline. Popravilo je trajalo 189 ur in ker ni bilo možno izvajati regeneracije kisline, je posledično narasla poraba kisline. Na liniji za pripravo toplo valjanih kolobarjev smo imeli 84 ur prostih zmogljivosti zaradi pomanjkanja vložka v začetku meseca. V sektorju Valjarna – Žarilnica je bil izveden letni remont dresirnega ogrodja v trajanju 4 dni. Na liniji CRNO smo imeli večkratne elektro težave v trajanjih od 4 do 10 ur. Posledično je prišlo do izpada proizvodnje dinamo pločevine v količini cca 200 ton.

V razreznem delu nismo imeli večjih težav. Na liniji SISL je bilo opravljenih 227 menjav rezilnega ogrodja s povprečno težo 28,3 ton/menjavo. Na liniji SSSL pa se je razrezana količina na eno menjavo povečala (29,3 ton), saj se večino Elmaga že razrezuje na tej liniji. Poleg redne proizvodnje je bilo izvedeno še 127 ton naoljenja materiala, last Gorenja iz Velenja.

Doseženi izplen znaša 87,5 odstotka in je na ravni ostalih devetih mesecev, to pa je tudi za 0,2 odstotka boljši rezultat, kot je določeno z gospodarskim načrtom. Razveseljuje predvsem dejstvo, da je doseženi rezultat tudi pri posameznih kakovostnih skupinah v vseh primerih boljši od načrtovanega. Ta rezultat je v neposredni zvezi s kakovostjo toplo valjanih trakov, ki se je v zadnjem obdobju občutno izboljšala. Izplen toplo valjanih trakov namenjenih za prodajo znaša 90,3 odstotka, kar je za 2,2 odstotka več od letnega načrta. Pri tem rezultatu pa je potrebno upoštevati, da je bila določena količina materiala prodana brez adjustiranja (Alpos).

Specifična poraba zemeljskega plina je znašala 83 N/m^3 , kar je za cca 10 N/m^3 nižje od letošnje povprečne porabe. Vzrok za to je predvsem v že omenjeni okvari Regeneracije, ki ni obratovala en teden. Poraba vodika in dušika je bila v okviru načrtovanih vrednosti. Glede na vse navedeno menimo, da je bil minuli mesec dokaj uspešen.

Profitni center Predelava debele pločevine:

Proizvedeno je bilo 6.150 ton gotovih izdelkov, kar predstavlja 101 odstotek operativnega načrta za oktober 2002. Manjše povpraševanje, in s tem proizvodnjo navadne konstrukcijske pločevine, smo nadomestili z višjo proizvodnjo nerjavnih in konstrukcijsko legiranih jekel.

Za uspešno proizvodnjo v oktobru je bilo bistvenega pomena izredno zanesljivo obratovanje obeh glavnih peči za toplotno obdelavo (Drever in Ebner), saj smo beležili le 2 odstotka (23 ur) nepredvidenih zastojev.

V primerjavi s prejšnjimi meseci se je izboljšala predvsem kakovost nerjavnega vložka, saj je iz naročil izpadlo le 406 ton, in je v primerjavi z septembrom 2002 boljša za 48 odstotkov, še vedno pa ni na ravni lanskega leta.

Konec meseca smo začeli z podiranjem starega peskarskega stroja in Custodis peči, saj je v začetku drugega leta predvidena postavitve dodatnega ravnalnega stroja in v nadaljevanju nova linija z dvojno koračno pečjo za gašenje nerjavne pločevine.

Dosežen izplen v oktobru je z 87 odstotki na ravni načrtovanega, presežen je bil pri vseh vrstah jekel, razen pri navadnih konstrukcijskih jeklih.

Tehnični direktor:
Branko Banko, univ.dipl.inž.

NOV PROIZVODNI DOSEŽEK V PC VROČA PREDELAVA

V oktobru smo v PC VP dosegli doslej najvišje proizvedene količine slabov in toplo valjane pločevine.

V Jeklarni je znašala proizvodnja 30110 ton od tega 6840 ton slabov nerjavnih jekel. Vroča Valjarna je proizvedla 30350 ton toplo valjane pločevine od tega 6751 ton debele pločevine. Prevaljanja je bilo v višini 480 ton.

Jeklarna je obratovala v času visoke tarife električne energije (reducirano na 35 MW). Največji delež zastojev predstavljajo okvare predvsem na EOP v Jeklarni (31 ur), v Vroči Valjarni pa izstopajo zastoji na tehnološki liniji namenjeni valjanju trakov (12 ur).

Porabe proizvodnih dejavnikov so v mejah predpisanih s GN, stroški poslovnega procesa prebijajo načrtovani plato predvsem na variabilnem delu - občuten porast cen vložnih materialov (jekleni odpadki).

Celotna letošnja proizvodnja v Jeklarni znaša 249000 ton od tega 65200 ton nerjavnih slabov. Notranji cilj vodstva PC VP je v letošnjem letu preseči mejo 300000 ton slabov od tega 78000 ton nerjavnih in 290000 ton toplo valjane pločevine oziroma povečati obseg proizvodnje za 5 % v Jeklarni in 6 % v Vroči Valjarni napram preteklemu letu.

Za doseganje tako visoke proizvodnje so zaslužni ne samo vsi zaposleni v PC VP temveč tudi dobro odzivanje in delovanje vseh ostalih poslovnih funkcij v družbi Acroni.

VODSTVO PC VROČA PREDELAVA

CUSTODIS NORMALIZIRNA PEČ IN PESKARSKI STROJ ODPSTOPATA PROSTOR NOVIM NALOŽBAM V PC PDP

V začetku novembra 2002 je vzdrževanje PC PDP v sodelovanju z VIGO pričelo z demontažo in odprodajo starega peskarskega stroja (I. 93) in podiranjem Custodis normalizirne peči (I. 56).

Strop in stene peči so že podrti.

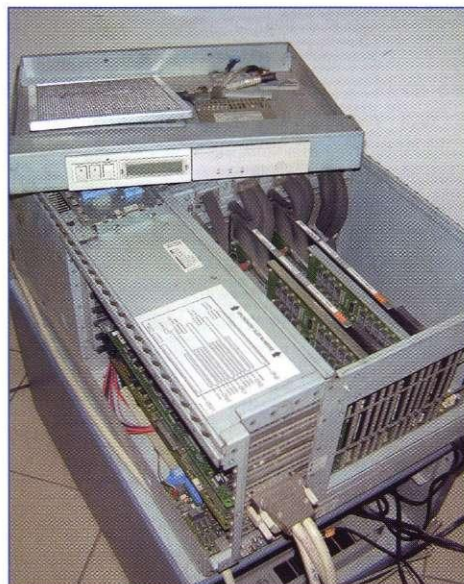
Demontaža prevlačnika Custodis peči.

Prostor bosta odstopila naložbi v namensko novo linijo za toplotno obdelavo nerjavne debele pločevine, ki naj bi bila zaključena I. 2004. Del te največje naložbe PC PDP v zadnjih 15. letih se bo z postavitvijo dodatnega ravnalnega stroja z prevlačnikom izvedel že sredi I. 2003

R. Prešern

OKVARA OSREDNJEGA RAČUNALNIŠKEGA SISTEMA ALPHA CLUSTER

V ponedeljek, 4.11.2002, je prvič v zadnjih štirih letih prišlo do težje okvare na osrednjem računalniškem sistemu Alpha cluster z bazo podatkov. Odpovedal je eden izmed sistemskih diskov. Naj opomnim, da računalniški sistem sestavljata dva računalnika, ki sta med seboj povezana v cluster. Ker zaradi omenjene okvare eden od obeh računalnikov ni deloval, so se vse operacije izvajale na preostalem še delujočem računalniku. V kar največji možni meri smo zagotovili nemoteno informacijsko podporo tistim procesom, ki se morajo nemoteno izvajati (proizvodnja, odprema, fakturiranje, atestacija, obračun OD...), vse ostale uporabnike pa smo bili prisiljeni razdeliti po skupinah tako, da je vsaka skupina uporabnikov lahko delala na sistemu v določenem časovnem obdobju. Brez te omejitve bi se sicer lahko vsi uporabniki prijavili na sistem, vendar zaradi preobremenjenosti sistema v realnem času ne bi bilo možno narediti praktično nič.

Pogled v drobnoje sistema.

Sistem smo usposobili za delo v sredo okoli pete ure popoldne, kar je gleda na vrsto okvare in potrebno delo zelo dober dosežek. Še posebej je pomembno dejstvo, da na sistemu nismo izgubili nobenega podatka. Izkazalo pa se je, kako pomembna je ustrezna informacijska

podpora za izvajanje večine poslovnih procesov v Acroniju in prav zato lahko samo upamo ter hkrati naredimo vse potrebno, da bi bilo podobnih okvar v prihodnje čim manj. Povsem izogniti pa se jim žal ni mogoče.

Tomaž Ulčar, Grega Plahuta

PRESTAVITEV UVOZNO - IZVOZNEGA TIRA M-I NA NOVO LOKACIJO

Dne 30.10.2002 je bil v popoldanskih urah dan v promet nov odsek industrijskega tira v dolžini okrog 1 km, ki poteka po obrežju reke Save od železniškega mostu proge Jesenice - Nova Gorica do bivšega skladišča goriv in maziv.

Prestavitev tira je bila potrebna zaradi graditve industrijske ceste in industrijske cone na lokaciji bivše jeklarne, plavžev ter aglomeracije, ki ga investirata Občina Jesenice in program PHARE.

Po novem tiru že vozijo vlaki.

Tir je po projektu Prejektivnega podjetja Ljubljana zgradilo podjetje SCT s svojimi podizvajalci; naj omenim samo PRO TIR Ljubljana, ki je zgradilo zgornji ustroj. Tir je bil zgrajen deloma iz novega in starega materiala, saj je bil vanj vgrajen ves uporaben material iz demontiranih tirov na haldi na Jesenicah. Po preselitvi železniškega transporta predvidoma v letu 2003 z Jesenic na Belo, bosta na Jesenicah poleg omenjenega tira ostala le še tira za potrebe Elektrod in Rotomatike, ter tir do novega žerjava, kjer bo imelo skladišče starega železa podjetje DINOS.

Janez Rozman

ZAKAJ VZDRŽEVATI?

Preprosto zato, da ohranjamo stroj, napravo, proizvodno linijo ali pa orodje (in ne nazadnje tudi nas same, ko skrbimo za zdravje, kondicijo) v čim boljšem stanju. Sčasoma pa se začnejo kazati prvi procesi staranja, obrabe in zmanjševanja tehnološke uporabnosti in učinkovitosti. Povečuje se možnost nastanka okvar.

Vedno višje ekonomske zahteve po čim višji operativni sposobnosti (delovna razpoložljivost) ter da naj bodo tehnični sistemi čim manj v stanju, ko ne morejo opravljati svoje osnovne funkcije so bistveno spremenile tudi pristop k vzdrževanju. Odpravljanje napak in okvar, ki so že nastale (razen v izjemnih primerih), danes ni več primarna dejavnost vzdrževanja. To se je namreč preusmerilo k razmišljanju in dejanjem: kdaj, kje in kako sam nastop napake in odpovedi stroja preprečiti. Okvare nastopajo nenadno in nepredvideno, kar ogroža ritem proizvodnje, saj dobava rezervnih delov in njihova vgradnja oziroma zamenjava zahtevata svoj čas. Po drugi strani pa so popravila zaradi časovnih ali finančnih stisk opravljena mnogokrat površno in nepopolno. Zaradi tega trpi kakovost izdelkov, količina izmeta narašča, povečujejo se pretočni časi izdelkov, stroški vzdrževanja in proizvodni stroški v celoti naraščajo, s tem pa pada konkurenčna sposobnost podjetja.

Kaj pa vzdrževanje v Acroniju?

Govoril bom o vzdrževanju dvigal in žerjavnih prog, ker je to področje, ki ga najbolj poznam.

Pred začetkom novega delovnega obdobja se pripravijo načrti za letne in generalne remonte dvigal ter popravila žerjavnih prog. Vendar pa se izvede le približno 1/10 načrtovanih remontov. Vzrokov za odpovedi je več:

- prezasedenost dvigala,
- prezasedenost domačih izvajalcev (ob remontu proizvodnega agregata nastopi pomanjkanje elektro vzdrževalcev in delavcev montaže za izvedbo remonta dvigala),
- pomanjkanje rezervnih delov.

Ob tem, ko izpade letni remont dvigala, se povečuje iztrošenost njegovih sestavnih delov, posledica tega pa so višji stroški za odpravo nastalih pomanjkljivosti. S popravili se zaradi potreb proizvodnje pogosto odlašajo tako dolgo, da obratovanje dvigala postane kritično. Primer takega odlašanja je razviden iz fotografij, s katerih je razvidna obraba žerjavnih tirnic preko vseh razumnih mej.

Morda še večja težava je iztrošenost elektro opreme na dvigalih, zaradi katerih prihaja do motenj pri obratovanju. Zaradi teh motenj je ogrožena varnost delavcev, ki so zaposleni pod dvigalom in upravljalcev dvigal. Zavedati se je potrebno, da je napake na elektro mehanizmih težje ugotoviti in da za to potrebujemo sorazmerno veliko časa. S tem se povečuje čas izpada dvigala iz obratovanja. Če hočemo povečati zanesljivost obratovanja dvigal,

Primer izkrivljenega žerjavnega tira iz 3. hale PC VP.

na obeh fotografijah je lepo vidna obraba tračnice, ki je že skoraj brez ustreznega profila.

moramo nujno zamenjati elektro opremo le-teh. Pri vgradnji nove opreme pa se je potrebno držati novejših smernic razvoja dvigal v svetu.

Ne moremo se strinjati z mnenjem, da vzdrževanje predstavlja le strošek za proizvodnjo. Menimo, da veliko pripomoremo k dobrim rezultatom. Želimo le povedati, da bi lahko v krajšem času in z manj truda opravili delo, če ne bi s popravilom odlašali do zadnjega. Dogaja se, da moramo večkrat zaradi časovnih omejitev s strani proizvodnje opravljati delo v nemogočih pogojih, da bi čim prej usposobili napravo za obratovanje

Marjan Bizalj

RAČUNALNIŠKA IZMENJAVA PODATKOV S CARINO

Elektronska revolucija

Elektronsko poslovanje je revolucija. Ni poslovanje, kot je bilo; ni staro poslovanje po novi poti. V revoluciji kralji izgubijo glave, vodje moč in neznanci postanejo glavni. Revolucija elektronskega poslovanja je spremenila pravila igre, tako kot je elektrika spremenila industrijo, internet spreminja poslovanje.

Primeri elektronskega poslovanja

Elektronsko poslovanje je izvrševanje elektronskih neposrednih komunikacij in organizacijskih procesov. Elektronsko pomeni kombinacija telekomunikacijskih in računalniških sposobnosti.

Elektronsko poslovanje tvori neko povezavo različnih elektronskih procesov med verigo dobaviteljev in kupcev. To elektronsko poslovanje obkroža celoten obseg človeških aktivnosti: od komercialne do financ, izobraževanja do razvedrila, vlade in religije.

Elektronsko poslovanje je medorganizacijsko poslovanje (B2B); kupovanje in prodajanje blaga med podjetji. Internetno trgovanje je novejšo, odprta trgovina preži v vseh segmentih industrije. Uporabljena je za sekundarno blago (porabniški material).

Elektronsko trgovanje na drobno je prodaja potrošnega blaga končnim porabnikom (B2C).

Elektronsko financiranje in investiranje je elektronsko trgovanje z delnicami in obveznicami ter drugimi finančnimi instrumenti v poslovne in individualne namene.

Elektronsko izobraževanje in izpopolnjevanje pa vključuje učenje na daljavo po internetu za posameznike in skupine kot tudi za poslovneže.

Elektronska izmenjava podatkov z bankami, carino ... (RIP)

Elektronska izmenjava podatkov s carino

Na oddelku informatike smo se z RIP-om spoprijeli v prvi polovici letošnjega leta. Začeli smo z zbiranjem ponudb za cenovno ustrezno programsko rešitev, ki bi nam omogočila kar najlažjo

integracijo podatkovnega strežnika v obstoječ informacijski sistem Acroni. Med tremi ponudniki smo izbrali podjetje ZZI, ter njihov programski paket ZZIlecl. Paket nam omogoča pripravo, vlaganje in pošiljanje carinskih deklaracij na carino, ter prejemanje odgovorov na poslane deklaracije po elektronski poti. Program omogoča tudi vnašanje in zajemanje pravilno pripravljenih XML dokumentov iz našega informacijskega sistema. XML dokument mora biti sestavljen po točno določenih standardih. Priprava le tega dokumenta pa se izvaja na aplikacijskem strežniku (barbara).

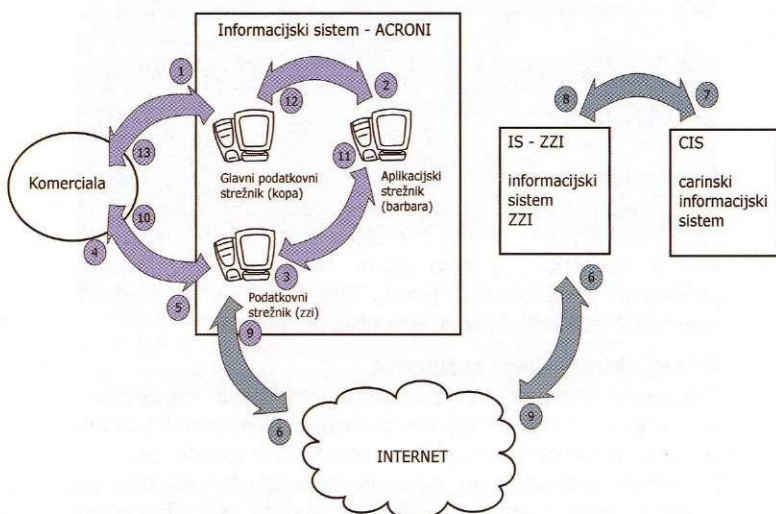
Zajem podatkov na aplikacijskem strežniku (barbara)

Za prenose med glavnim podatkovnim strežnikom (kopa) in podatkovnim strežnikom (ZZI), smo na informatiki razvili orodje, s pomočjo ZEND tehnologije v operacijskem okolju GNU/Linux. Orodje obsega več tisoč vrstic kode in je zastavljeno modularno, kar nam omogoča preprosto prilagajanje programa in dodajanje novih funkcij.

Testiranje prenosa carinskih deklaracij in ostalih carinskih dokumentov

Carinski urad RS nam je omogočil testiranje prenosa podatkov v CIS in že prvi poskus se je izkazal kot popoln uspeh. Po zagotovilih carinske uprave smo eno redkih podjetji, ki jim je to uspelo. Testno obdobje smo opravili in trenutno čakamo na spremembo dovoljenj za uvoz in izvoz po poenostavljenih postopkih carinjenja. S pridobitvijo teh dovoljenj bomo prihranili več kot polovico vseh špediterskih ter administrativnih stroškov.

Postopek izmenjave knjigovodskih vpisov in carinskih deklaracij

Slika 1 (shematski prikaz izmenjave podatkov)

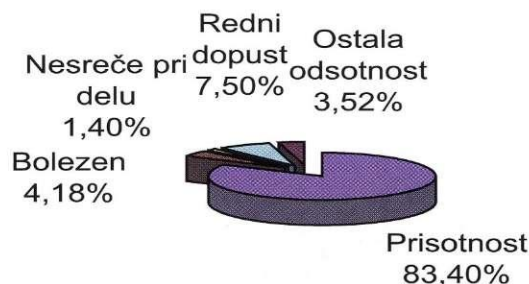
1. Vnos knjigovodskih vpisov na komerciali v IS Acroni
2. Sprememba oblike zapisa podatkov (Oracle v XML)
3. Zajem XML podatkov v podatkovni strežnik ZZI
4. Preverjanje podatkov na strežniku ZZI s strani komerciala
5. Kodiranje in potrditev prenosa podatkov
6. Prenos podatkov preko interneta v ZZI informacijski sistem
7. Prenos podatkov iz ZZI informacijskega sistema v CIS, kjer se preveri ključ, oblika zapisa XML dokumenta in točnost podatkov.
8. Prenos odgovora v ZZI informacijski sistem.
9. Prenos odgovora preko interneta iz ZZI informacijskega sistema v IS Acroni
10. Pregled odgovora na strežniku ZZI s strani komerciala
11. Sprememba oblike zapisa podatkov (XML v Oracle)
12. Prenos dopolnjenih podatkov na glavni podatkovni strežnik (kopa)
13. Preverjanje podatkov na glavnem podatkovnem strežniku (kopa)

Oddelek informatike se za pomoč pri izvedbi projekta zahvaljuje tudi Radu Repetu.

Valerija Sušnik, Aljoša Vister

KADROVSKA GIBANJA

ODSOTNOST

V letošnjem oktobru je bila odsotnost z dela skoraj popolnoma enaka kot lani v istem mesecu.

Ivanka Mavri

JUBILANTI DELA

10 LET:

Prešeren Robert

PC PDP

20 LET:

Begovič Damir
Cvek Marjan
Silič Fikret
Ahmetašević Šemsudin
Višnar Janez
Brdar Remzo
Fatkič Esad
Okič Mirsad
Lovič Ibrahim
Furlan Mirjan
Repe Rado
Božin Dragan

PC VP jekl.
PC VP jekl.
PC VP jekl.
PC VP vaj.
PC VP valj.
PC Hl.pred.
PC PDP
PC PDP
Teh.stor.
Nabava
nabava
Kadrov.sek.

30 LET:

Ristov Vane
Zupančič Janez
Gašpar Franc
Šket Boris
Arh Janez
Hodžič Ismet
Pezdirnik Janez
Pintar Daniel
Radič Stojan
Noč Franci Branko

PC VP jekl.
PC VP jekl.
PC VP valj.
PC VP valj.
PC Hl.pred.
PC Hl.pred.
PC Hl.pred.
PC Hl.pred.
PC PDP
Teh.stor.

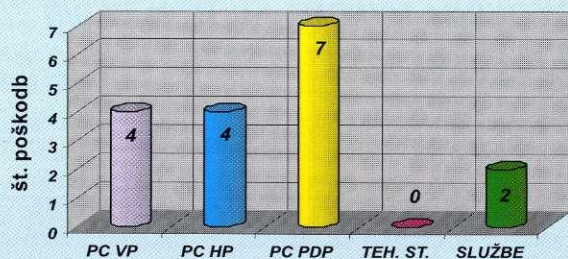
Iskrene čestitke!

GIBANJE POŠKODB PRI DELU

V mesecu oktobru se je pripetilo 17 poškodb pri delu. Poškodovanci so bili zaradi posledic teh poškodb in posledic poškodb v preteklosti odsotni z dela 357 delovnih dni, to je dobrih 19 dni na poškodbo.

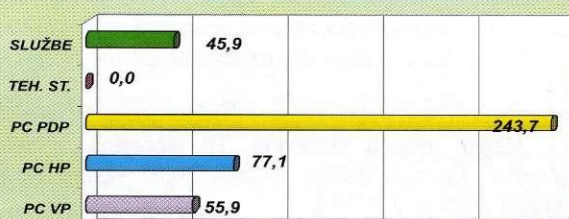
V mesecu oktobru 2002 se je pripetilo 10 poškodb pri delu manj v primerjavi z letom 2001 istega meseca.

ŠTEVILO POŠKODB PO ENOTAH

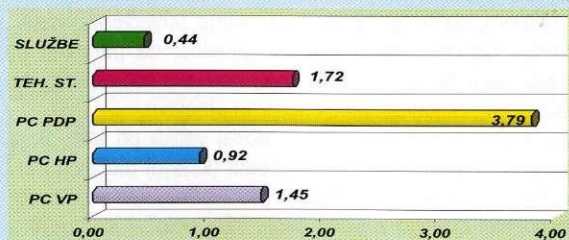

mesec, leto	PCVP	PC HP	PC PDP	TEH.ST.	SLUŽBE
Oktober 2001	7	8	10	2	0
Oktober 2002	4	4	7	0	2
SKUPAJ	😊	😊	😊	😊	😞

Primerjava števila poškodb pri delu v mesecu oktobru v tekočem letu s preteklim letom.

POGOSTOST-F2
(število poškodb/milijon proizvodnih ur)

Pogostost je ta mesec močno največja v PC PDP, sledijo PC HP, PC VP, službe.

RESNOST POŠKODB-G1
(izgubljenih. dni /1000 proizvodnih dni)

Resnost je največja v PC PDP, sledijo tehnične storitve, PC VP, PC HP in službe.

Mesec **november** je mesec boja proti odvisnosti, ki letos poteka v sloganu »Znamo sodelovati«. To nam pove, da se je proti drogam mogoče boriti predvsem s sodelovanjem vladnih in nevladnih organizacij ter z učinkovito preventivo.

V Sloveniji je **alkoholizem** resen zdravstveni in družbeni problem. Opaziti je mogoče naraščanje alkoholizma predvsem pri mladih ljudeh. Statistika pokaže, da je za prometne nesreče največkrat kriv prav alkoholiziran človek, da se nezgode pri delu pripetijo večkrat pod vplivom alkoholiziranosti na delu ter da je še vedno

veliko invalidsko upokojenih ljudi pri nas alkoholikov itd. Problem alkoholizma je tudi v tem, da ne prizadene samo uživalca alkoholnih pijač, pač pa tudi družino in najbližje. Veliko je primerov razpadov družin, otroci pa ponavadi nosijo posledice stalnih prepirov in drugih zlorab celo življenje. Vzroki za opijanje so različni, od razvade, da je potrebno vsak vesel življenjski dogodek alkoholno proslaviti, do raznih skrbi in težav, ki pa jih vsak človek drugače sprejema, ter predvsem še to, da mladi ljudje postanejo bolj odrasli, kar pa je zelo zmotno. Alkoholizem zahteva dolgotrajno in zahtevno zdravljenje. Zdravljenje alkoholizma tako ali drugače traja celo življenje.

Zasvojenost z **drogami** je naslednji problem v današnji družbi. Za zasvojenost se smatra zloraba uspaval, pomirjeval, poživil, sredstev za lajšanje bolečin, mamil itd. Pri tem sklopu zasvojenosti lahko govorimo v treh vzrokih za nastanek odvisnosti, ki pa se med seboj dopolnjujejo. Gre za osebnost človeka, za droge in socialno okolje. Seveda ni vsak, ki seže po drogi, že toksikoman. Vedeti pa moramo, da lahko prav vsak postane odvisen od droge. Motiv pri mladih je predvsem radovednost. Zdravljenje te vrste zasvojenosti je največkrat neuspešno, zato je potrebno posvetiti vso pozornost preventivi. Zastrahuječe je predvsem dejstvo, da število zasvojenosti z drogami zelo narašča ter da je vse več primerov okužb z virusom HIV predvsem zaradi nezaščitene spolnega odnosa in naraščanja števila intravenoznih uživalcev drog. Prav tako je zdravju škodljivo kajenje tobaka in po mnenju strokovnjakov skrajša cigareta življenje za 7,5 minute. Tudi zdravljenje kadilcev nikotina ni prav nič preprosto. Celó z najboljšimi načini zdravljenja se uspešno pozdraviti (»niti enega dima več«) približno 30 % uživalcev nikotina. Ali je vredno, da nas droga stane precej, včasih težko zasluženega denarja, zdravja ter krajšega življenja?

Kako ravnamo v stiski? Če želite nasvet ali pomoč zase oziroma najbližjega je primerno, da se obrnete na psihiatrični dispanzer, ki je navadno v zdravstvenem domu. V primeru zaščite osebnih podatkov, hude stiske in osamljenosti ter potrebe po pogovoru je na voljo telefonska linija za ljudi v stiski, kjer so na voljo pomagatelji 24 ur na dan. Klicno številko najdemo v telefonskem imeniku.

Sabina Škrjanc

NE! TO BI LAHKO OGROZILO MOJE ŽIVLJENJE!

Ko nekdo omeni zasvojenost, nas večina takoj pomisli na drogo in na odvisnost od nje, narkomane ter njihov način življenja. Vendar smo lahko odvisni tudi še od marsičesa: hrane, televizije, računalnika, tablet, športa, alkohola, odnosov...

Odvisnost je lahko telesna, duševna ali oboje hkrati. Do telesne odvisnosti pride takrat, ko se telo navadi na drogo. Ko pa uživalec, ki je telesno odvisen od droge, telesu prilagojenega odmerka ne dobi več, ko mu je usahnil vir dohodkov ali je vzrok kje drugje, pa nastanejo resnično velike težave. Nastopi namreč abstinenčna kriza, za katero pravijo nekateri, ki so ta »pekel« doživeli, da je to nekaj najhujšega, kar se mlademu človeku lahko zgodi.

Še več težav je z duševno odvisnostjo, kajti za njo tičijo globji problemi. Droga je namreč nadomestilo za neizpolnjene želje in zahteve, pomanjkanje samozavesti, beg pred neprijetno resničnostjo.

Zavedati se moramo, da se vprašanja droge ne da rešiti v kratkem času in da se ga ne da izkoreniniti enkrat za vselej. To ni boleč zob, ki ga lahko izpulimo, to ni dolg, ki ga lahko poravnamo; to ni predmet, ki ga lahko kupimo in imamo v lasti. Besede "za vedno" ali "nikoli več", so v besednjaku tistega, ki si prizadeva rešiti droge, črtane.

Zato moramo ukrepati odločno in dolgoročno ter biti pripravljeni na

mnoga razočaranja, vendar nositi v srcu prepričanje, da bomo na koncu gotovo uspeli.

Po podatkih neke ankete so mladostniki, na vprašanje, **zakaj droge ne bi poskusili, odgovorili:**

- DROGE NE POTREBUJEJO, S SVOJIM ŽIVLJENJEM SO ZADOVOLJNI BREZ NJE,
- ZAVEDAJO SE, DA DROGE OGROŽAJO NJIHOVO TELESNO IN DUŠEVNO ZDRAVJE,
- VEDO, DA LAHKO DROGE KLAVRNO VLIVAJO NA NJIHOVE ŠOLSKÉ DOSEŽKE,
- NE ŽELIJO KRŠITI ZAKONOV, KAJTI UŽIVALCI PREPOVEDANIH DROG POGOSTO KONČAJO ZA ZAPAHI,
- PREPROSTO SO PREPAMETNI, DA BI REKLI »DA« NEČEMU, KAR LAHKO POKVARI CELO NJIHOVO ŽIVLJENJE!

Med predavanjem dr. Kastelica v telovadnici Gimnazije.

Številni mladi so se udeležili različnih delavnic (Na fotografiji izdelovanje čestitk).

Izteka se tako imenovani »MESEC BOJA PROTI ODVISNOSTI«, v katerem so **potekale mnoge aktivnosti s ciljem posredovati in pridobiti čim več informacij o škodljivosti uporabe droge.**

Trudili smo se in v imenu Las Jesenice hvala vsem, ki ste nam pomagali uresničiti zastavljene aktivnosti. Posebna zahvala velja Acroniju. Po statističnih podatkih se vsak tolar vložen v preventivo povrne petkratno.

Ciril Kuraš in Teja Rožič

IZ TRŽIŠČA JEKLA

DOKONČNA UVEDBA KVOT IN CARIN ZA UVOZ JEKLA V EU

Potem ko so ZDA marca letos uvedle carine za uvoz jekla, so podoben ukrep 29. marca 2002 sprejeli tudi v Evropski uniji. Članice Evropske unije so se odločile, da bodo zaščitile svojo jeklarsko industrijo. Za 15 skupin jeklenih izdelkov so uvedle kvote in carine, ki so znašale od 14,9 do 26 odstotkov. Ukrep je bil začasen, saj je veljal le za obdobje šestih mesecev, to je do konca septembra letos, vendar je bila v besedilu ukrepov možnost podaljšanja carin za obdobje do največ štirih let, kar pomeni, da začasen ukrep postane stalen. To se je tudi zgodilo in z uredbo Evropske komisije z dne 27. septembra 2002 so začasni ukrepi postali stalni.

Stalni ukrepi veljajo od 29. septembra 2002 naprej in se bodo izvajali do 25. marca leta 2005. Letne kvote so določili na podlagi polletnih kvot (iz začasne odredbe) in jih bodo vsako leto povečali za približno 5 odstotkov. Višina carin se bo v prihodnjih treh letih zniževala (enak princip kot v ZDA). Tako se bo na primer carinska stopnja pri skupinah proizvodov, kjer sedaj – to je v prvem letu – znaša 26 odstotkov, v drugem letu znižala na 23,4 odstotka, v tretjem letu pa na 21 odstotkov. Tudi ostale carinske stopnje se bodo zniževale po enakem principu.

Kakšne so razlike med začasnimi in dokončnimi ukrepi?

1. Zmanjšano je število proizvodov oziroma skupin proizvodov s 15 na 7.
2. Sedem skupin proizvodov, za katere veljajo ukrepi, je: nelegirani TVT, hladno valjana pločevina, TV pločevina in debela pločevina, TV ozki trakovi, legirani toplo valjani ploščati proizvodi, prirobnice in fittingi.
3. Za posamezne države, ki so navedene pri vsaki skupini proizvodov, so določene nacionalne kvote. Izjema je le prva skupina – nelegirani TVT, kjer ni nacionalnih kvot. Slovenija pri nobeni skupini proizvodov nima nacionalne kvote, kar pomeni, da je naš izvoz uvrščen v rubriko ostale države.
4. Za izdelke, ki so navedeni oziroma razvrščeni v posamezne skupine, se uporabljajo t.i. konvencionalne oziroma preferencialne carinske stopnje. V primeru, da bo kvota presežena, pa bo potrebno plačati dodatne dajatve.
5. V primeru, da bo prišlo do ponovnega povečanja uvoza, ima komisija po določbah te uredbe pravico, da ponovno prouči ukrepe, kar pomeni, da se ponovno poveča število skupin proizvodov, za katere veljajo uvozne omejitve.
6. Nevarnost, da se to zgodi, je dokaj velika pri treh skupinah proizvodov: betonsko železo, debela (kvarto) pločevina in bela pločevina. Gre za tiste skupine proizvodov, kjer močni domači proizvajalci skušajo zaščititi svoje tržni položaj in omejiti uvoz. Širijo se tudi informacije, da obstaja precejšnja verjetnost uvedbe antidampinskih postopkov za omenjene tri skupine proizvodov in omenjajo se tudi imena držav, za katere naj bi antidamping veljal.

Kako bo uvedba stalnih zaščitnih ukrepov vplivala na Acroni?

Za Acroni je najbolj pomembno, da je iz ukrepov izvzet izvoz elektro pločevine. Prav pri tej skupini proizvodov se je že v času trajanja začasnih ukrepov pokazalo, da se kvota izredno hitro polni. Z aktivno vključitvijo predstavnikov Ministrstva za gospodarstvo smo slovenski proizvajalci dosegli, da je Evropska komisija 15. julija povečala kvoto z 41 tisoč ton na 75 tisoč ton, vendar se je tudi povečana kvota izredno hitro polnila in konec avgusta ponovno postala kritična. Argumenti, ki smo jih predstavili v Bruslju, so bili dovolj tehtni, da je bila na koncu elektro pločevina izvzeta iz

ukrepov. Prav tako je tudi pomembno, da je iz ukrepov izvzeta skupina debela (kvarto) pločevina, kjer je zajet tudi izvoz debele pločevine iz legiranih jekel.

V celoti lahko rečemo, da Acroni zaradi uvedbe stalnih zaščitnih ukrepov s strani Evropske unije ne bo bistveno prizadet pri izvozu na trge držav unije. Kljub temu pa bomo sproti spremljali vsa tekoča gibanja in trende uvoza v Unijo, da bomo v primeru znatnega povečanja uvoza lahko takoj in ustrezno ukrepali.

Janka Noč

SEJEM EUROBLECH 2002

V Hannoveru je v dneh od 22. do 26. oktobra 2002 potekal specializirani mednarodni sejem za tehnologijo in predelavo jekla Euroblech 2002. Sejem je vsaki dve leti. Na letošnjem sejmu se je Acroni že četrto zapored predstavljal kot samostojni razstavljačev. Udeležba slovenskih podjetij na sejmu je vsakokrat večja (pred dvema letoma je bilo šest razstavljačev, letos pa devet).

Ker je sejem specializiran za tehnologijo in predelavo jekla, to pomeni, da se na sejmu predstavljajo pretežno podjetja, ki so predelovalci jekla, manj pa je neposrednih proizvajalcev jekla.

V primerjavi z letom 2000 je bil letošnji obisk na sejmu bistveno večji. Večje je bilo tudi povpraševanje po naših proizvodih. Kot pozitivno lahko ocenimo večje povpraševanje po nerjavnih jeklih (tako toplo kot hladno valjanih), po elektro pločevini in legiranih jeklih. Obiskovalci našega razstavnega prostora so dobili zadovoljive informacije o naših proizvodih in o Acroniju na splošno.

Udeležba na takšnem sejmu je po eni strani pomembna z vidika večje prepoznavnosti Acronija kot proizvajalca jekla, po drugi strani pa predstavlja eno od orodij pospeševanja prodaje. Vzpostavljeni stiki med Acronijem in potencialnimi kupci se konkretno že kažejo v obliki povpraševanj, ki prihajajo na prodajni oddelek, zato takšen sejem pomeni tudi eno od oblik tržnega komuniciranja podjetja.

Janka Noč

NI MI VSEENO!

Obračanje nerjavnih plošč v lužilnici

Zanima me, koliko časa še bodo delavci v PC PDP obračali nerjavne plošče po stari navadi (na tla in s kaveljni obrnejo), da se plošče krivijo, povzročajo hrup in nevarnost? Tako se kljub prepovedi dela vsak dan v lužilnici (tehnica).

Naročeni sta dve obračalni napravi, ki bosta začeli obratovati že proti koncu letošnjega leta, zato delavce prosim za nekoliko potrpljenja.

dr. Slavko Ažman

Kdo uničuje mnenjske skrinjice v aneksu Vroče valjarne? Ta poškodba je že tretja po vrsti.

IZ SVETA JEKLA

KUHANJE V POSODI IZ NERJAVNEGA JEKLA ALI JE ZDRAVO?

Pri uporabi posode iz nerjavnega jekla lahko obstoji nevarnost sproščanja niklja (nikljevih ionov) v hrano, do katerega pride zaradi

korozijske reakcije na stiku hrane s steno posode. Nikelj pa pri določeni koncentraciji pri nekaterih ljudeh lahko povzroči alergično reakcijo.

V nemški Zvezni ustanovi za raziskave in preskušanje materiala iz Berlina so izvedli praktične preskuse kuhanja različnih živil in preskuse elektrokemičnih (korozijskih) lastnosti nerjavne pločevine in iz nje izdelane posode različnih dobaviteljev. Pri praktičnih preskusih se je izkazalo, da je količina navzetega niklja, ki se sprošča iz novega materiala (posode), zelo majhna in s je stališča škodljivosti za zdravje zanemarljiva. S časom uporabe posode se sproščanje niklja še zmanjšuje.

Nerjavna jekla dolgujejo svojo korozijsko obstojnost zelo drobnemu oksidnemu sloju na njihovi površini. Ta pasivni film se naredi, ko pride čista površina v stik s kisikom iz zraka. Proces nastanka oksidnega filma pa je možno pospešiti s potopitvijo izdelka v oksidacijsko raztopino (npr. razredčeno solitrno kislino) kar imenujemo pasivacija.

Izvedene meritve pa so jasno pokazale, da obstoje razlike v elektrokemičnih lastnosti med novimi materiali različnih dobaviteljev. Te razlike lahko pripišemo različni začetni pasiviranosti materiala.

Raziskave so pokazale, da v začetnem času uporabe nerjavne kuhinjske posode, katerih površina ima izrazitejši pasivni sloj privedejo do manjšega oddajanja kroma in niklja v hrano. Med uporabo pa že po kratkem času pride do izboljšanja pasivacije, tako da se s časom razlike, ki obstojajo pri novih posodah, zmanjšajo in izničijo. Da bi bilo že na začetku uporabe (nove) posode sproščanje niklja čim manjše, bi bilo koristno, da bi bila posoda pred začetkom uporabe podvržena pasivacijski obdelavi (najbolje bi bilo, če bi to pred pasivacijo izvedel že proizvajalec) v vodni raztopini z oksidacijskim sredstvom. S tem bi dosegli skrajšanje časa povečanega oddajanja kovinskih ionov na začetku uporabe nerjavne posode. Sredstva, kot so detergenti za pomivanje posode, kis in citronska kislina, posodi ne škodujejo, proces pasiviranja pa celo pospešijo. Škodljiva pa je uporaba abrazivnih čistil, s katerimi odstranimo zaščitni pasivni sloj, kar spet privede do povečanega oddajanja kovinskih ionov.

Aleš Lagoja

IZ SINDIKATA NEODVISNOST

Konfederacija sindikata NEODVISNOST je v začetku novembra v Ljubljani pripravila seminar o novem zakonu o delovnih razmerjih. Seminar, ki sta ga vodili ga. Nataša Belopavlovič, univ. dipl. iur. in državna sekretarka, ter ga. Irena Bečan, univ. dipl. iur. in državna podsekretarka, obe z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, se je udeležilo 180 sindikalnih zaupnikov iz vse Slovenije. Novi zakon o delovnih razmerjih ureja celovito urejanje minimalnih pravic in obveznosti z zakonom.

Udeležence seminarja je najbolj zanimalo, kaj novega prinaša zakon na področju sklepanja delovnih razmerij, odpovedi delovnega razmerja, plačne politike, obveznostih in odgovornostih iz delovnega razmerja, varstva nekaterih kategorij zaposlenih in varstva zaposlitve ter na drugih področjih, ki so pomembna za ekonomski in socialni položaj delavcev.

Naloga sindikata v podjetju je obveščanje članov sindikata in delavcev o novostih, ki jih prinaša zakon. Ali bo delavec izgubil zaposlitev ali ne, bo v prihodnosti veliko odvisno tudi od sindikata, ki se bo moral pravočasno vključiti v postopek ter o tem podati svoje mnenje. Pri tem je treba upoštevati, da se sindikat lahko vključi v postopek le, če delavec tako zahteva.

Delavske pravice so sicer v tem zakonu ustrezno zaščitene, vendar pa so se povečale tudi pravice delodajalcev. Delavci bodo morali biti pri sklepanju novih pogodb o zaposlitvi zelo previdni, saj bo ekonomski položaj delavca v marsičem odvisen ravno od te pogodbe. Delavec bo moral pred podpisom pogodbo dobro preučiti. Mnogi se bodo zaradi tega zatekli po pomoč k svojemu sindikalnemu zaupniku, zato bomo morali biti sindikalni zaupniki dobro usposobljeni.

Novi zakon v načelu za delavca ni slab, vendar je vprašanje kako bo zaživel v praksi. To pa je v veliki meri odvisno od dejavnosti

sindikata na vseh ravneh.

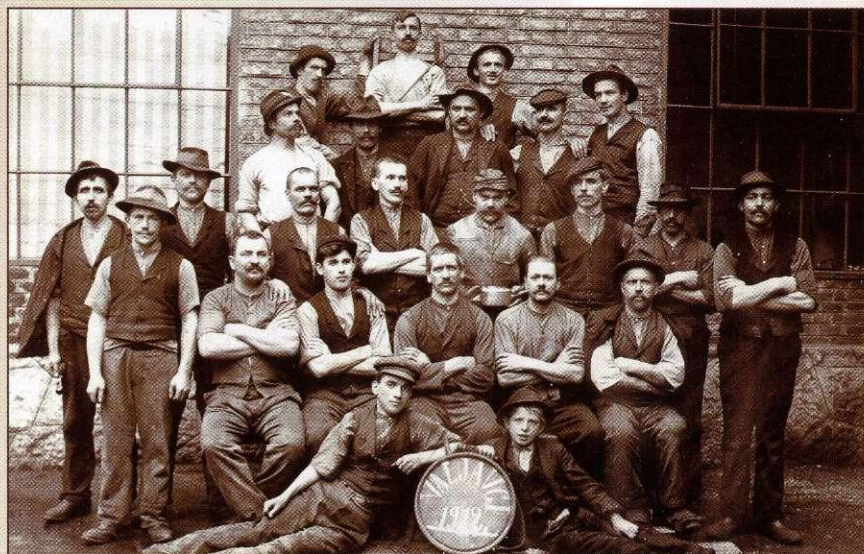
Sindikalni zaupniki in strokovnjaki se bomo morali pošteno potruditi, da nekatera zakonska določila, ki so v prid delavcem, ne bodo samo mrtve točke na papirju. Seminar je tudi pokazal, da je še vedno nekaj neznank z novim zakonom, saj niti pravni strokovnjaki posameznih določil ne razumejo enako, zato bo veliko odvisno od sodne prakse, pomembno vlogo bodo imele tudi sindikalne pravne službe, veliko pa bo odvisno od socialnega dialoga med delodajalcem, delavci in sindikatом.

Mislim, da je bil seminar zelo koristen, dobro pripravljen, verjetno pa bo v prihodnje potrebno, da naša centrala v Ljubljani pripravi še kakšnega na to temo.

Kot smo napisali že v prejšnjih novicah, smo 19. oktobra pripravili enodnevni izlet po Prekmurju. Udeležilo se ga je nekaj več kot 40 naših članov in nekaj njihovih svojcev. V soboto zjutraj smo se z avtobusom, ki ga je vozil prijazen šofer Janez Ambrožič »ZIDANK«, odpravili z Jesenic. Pot nas je vodila z Gorenjske preko Štajerske do Pragerskega, kjer smo imeli v prijetnem gostišču Kureš toplo malico. Nato smo se odpravili proti Ormožu in si tam ogledalo Ormoško klet. Vožnjo smo nadaljevali preko Ormoških gor in Jeruzalema, kjer smo nam v zidnici Malek pripravili degustacijo vin. Mimo Ljutomerja-središče Prlekije, tako navadno pravimo vinorodnem gričevju Ljutomersko-Jeruzaleskem goram, kjer zorijo evropsko znana vina, kot so laški rizling, šipon, traminec in sauvignon, smo vožnjo nadaljevali do edinega še plavajočega mlina na Muri, Babičevega mlina. Tam smo imeli možnost nakupa različnih vrst moke, nato pa smo nadaljevali do Moravskih toplic, kjer smo imeli prijetno triurno kopanje v Temah 3000. Po kopanju smo si ogledali še lončarske izdelke pri lončarju v Filovcih in izlet zaključili z večerjo na turistični kmetiji v Bogojini. Dobro razpoloženi smo se v poznih večernih urah vrnili na Jesenice. Udeleženci izleta so bili zadovoljni, tako da so že izrazili željo po podobnem izletu prihodnje leto.

Sonja Cuznar

STARE FOTOGRAFIJE

VALJAVCI ŽICE

Fotografija iz fototeke Gornjesavskega muzeja Jesenice z inventarno številko 191 prikazuje skupino valjavcev žice. Skupino druge izmene so fotografirali v Kranjski industrijski družbi leta 1912. Na njej so prepoznani še vsi valjavci. Povzemamo jih po opisu na fotografskem kartonu, sami pa boste pritrdili ugotovitvi, da se je večino priimkov na Jesenicah ohranila vse do danes. Nekateri pa bodo morda med njimi našli ime očeta, deda ali pradede.

Na fotografiji so: Avgust Šturm,

Franc Svetina, Jože Rozman, Franc Bertonec, Miha Ažman, Alojz Čop, Miha Ravnik, Franc Pibernik, Franc Erjavec, Janez Mavc, Janez Vindišar, Janez Tavčar, Jernej Pančur, Janez Müller, Janez Ažman, Janez Zalokar, Janez Čop Matjan, Franc Pogženik, Janez Urbas, Franc Kajzer, Franc Ravnik in Anton Simčič.

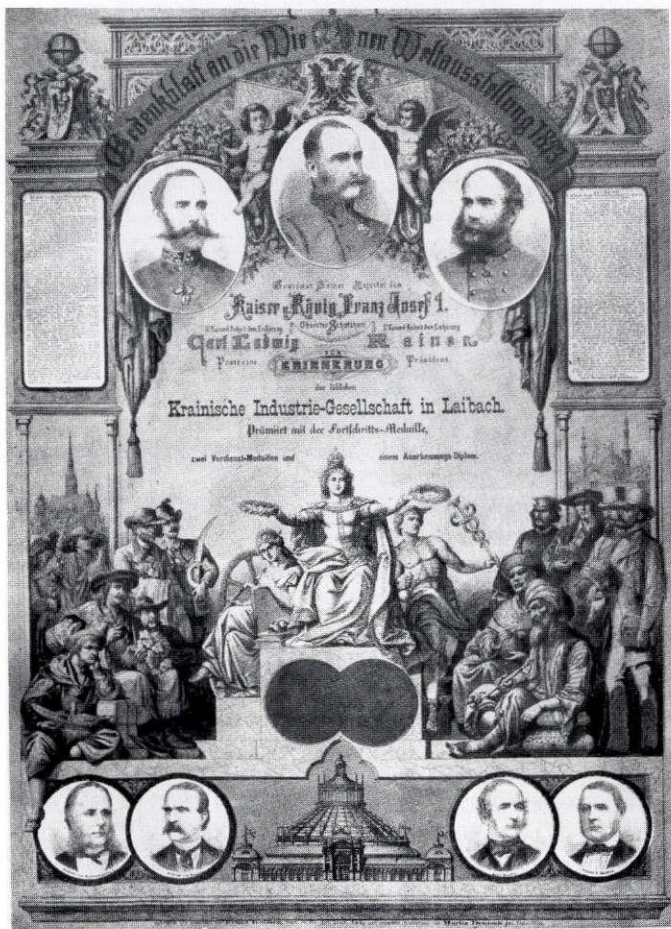
Za bralce Novic pripravila Irena Lačen Benedičič

IZ NAŠE (SLAVNE) ZGODOVINE

Gornjesavske in bohinjske železarne so se že pred ustanovitvijo KID leta 1869 večkrat udeleževale prestižnih mednarodnih razstav, kjer so se s svojimi kakovostnimi izdelki kosale z najmočnejšo in najnaprednejšo svetovno konkurenco. Da njihova prisotnost ni bila zgolj obrobna, pričajo (ohranjena) odmevna priznanja iz let 1844, 1845 in 1851, s katerimi so se naši davni predhodniki povsem zasluženo zavihteli tudi na "zmagovalne stopničke".

Leta 1873 je KID na dunajski svetovni (gospodarski) razstavi tehničnih napredkov predstavila **izum stoletja**, ki je dobesedno šokiral takratni tehnični svet in čez noč povzdignil gorenjske železarne do svetovne slave. Strokovnjaki sicer zastarele provincialne železarne so namreč leta 1872 izumili postopek za pridobivanje velikih količin feromangana z visoko vsebnostjo Mn, kar je bil dotlej nerešljiva težava tudi za takratne supermoderne železarske gigante in umske potenciale metalurške stroke.

Diploma z dunajske razstave se nanaša na predstavljen feromangan, ki so ga takrat že rutinsko izdelovali v javorškem plavžu in je z naskokom (37 % : 12 % Mn) nadkriljeval vse konkurenčne proizvode ter požel najvišje priznanje.

Zdravko Kovačič

KULTURA - RAZVEDRILLO - PROSTI ČAS

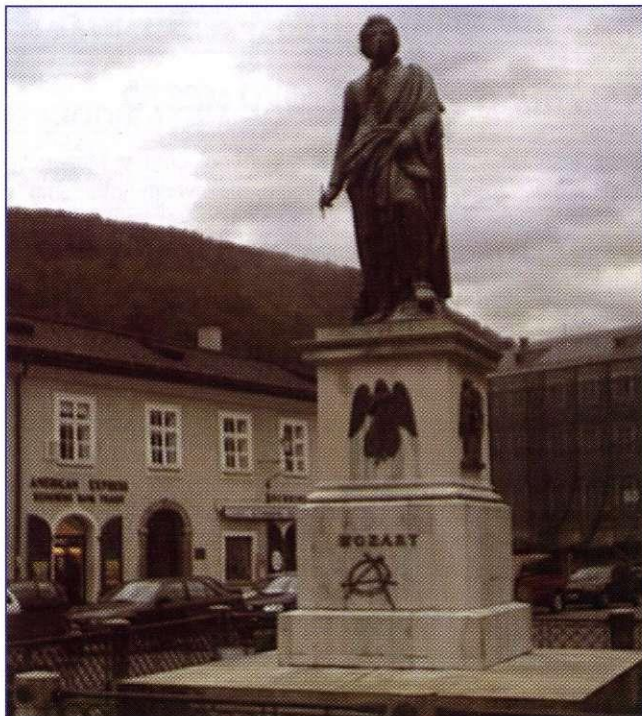
SALZBURG – MOZARTOVO MESTO

Drugi jesenski izlet smo organizirali 18. oktobra v Mozartovo rojstno mesto Salzburg. V zgodnjem, deževnem jutru smo v spremstvu vodičke Milice odšli z Jesenic. Pot nas je vodila skozi karavanški predor, po avtocesti do našega cilja. Na območju (predor Katschberg in Tauern), kjer se avtocesta dvigne na 1200 m nadmorske višine, smo prišli v področje sneženja. Ob prihodu v Salzburg je dež ponehal, počasi se je začelo jasni in nazadnje je nastal lep jesenski dan.

Vodička nam je pripovedovala o podobnostih (lega, zgodovinski dogodki) med Salzburgom in Ljubljano. Salzburg je lepo mesto v dolini Salzacha. Je prestolnica avstrijske zvezne dežele Salzburške. Na obeh straneh reke imamo hribe, na levem Meniški hrib in desnem Kapucinski hrib. Skozi meniški hrib je narejen predor. Na levem bregu reke, pod Meniškim hribom, leži stari del mesta. Nad njim se dviga mogočna trdnjava Hohensalzburg, ki so jo začeli graditi leta 1077. Mi smo se na grad povzpeli s posebnim dvigalom. Z njega je lep pogled na mesto. V eni izmed soban so makete izgradnje trdnjave skozi stoletja. Med graditelji je bil tudi naš rojak – knezoškof, ki je imel v grbu repo. V ostalih sobah je prikazana oprema in življenje ter tudi mučilnica iz »mračnega« srednjega veka. V mestu so pomembni arhitekturni spomeniki, na primer nadškofijska rezidenca s trgov in vodnjakom, mestna hiša, benediktinski samostan, gotska frančiškanska cerkev, Mozartova

rojstna hiša s spomenikom in stolnica (katedrala). V kripti stolnice je v krsti ležal pravkar umrli škof in bo v njej pokopan. Odšli smo preko Salzacha do Mozartove stanovanjske hiše ter mestnega parka. Salzburška nadškofija je bila ena velikih nadškofij srednjega veka in je širila krščanstvo med Karantance, pozneje tudi med Slovence v Panoniji do Drave. Ozemlje sedanje zvezne dežele je bil dolgo samostojna kneževina. Knezoškofje so imeli tudi posvetno oblast, ki so jo izgubili leta 1803, s priključitvijo Avstriji. V deželi Salzburg in sosednji Nemčiji več krajev vsebuje besedo salz in hal. Prva v nemščini in druga v keltščini pomeni sol. »Belo zlato« - kamena sol je imela v življenju teh krajev pomembno vlogo. To je povezano z nastankom Alp. Alpe so mlado nagubano gorovje. Nastajati so začele pred 200 milijoni let, ko so veliko

pramorje Tetida, na prostoru med sedanjo Evropo in Afriko, pokrile usedline. Afriška plošča je začela pritiskati ob evropsko. Postopoma so se Alpe počasneje ali hitreje začele dvigovati, proces pa traja še danes. Končno obliko je Alpam dala ledena doba in erozija. Kamena sol je ostanek posušenega morskega zaliva. V teh krajih so začeli sol pridobivati Kelti pred 2500 leti. Mi smo obiskali enega teh rudnikov blizu Salzburga, Hallein. Ta, zaprti rudnik je sedaj 20 let že prirejen za ogled turistov. Pred rudnikom je narejeno keltsko naselje. Dobili smo belo obleko, s posebnim vlakom pa smo se odpeljali v rudnik. Tam smo si ogledali film, sprehajali po rovih podprtih z lesom, spuščali po lesenih drčah, vozili s splavom po podzemnem slanim jezeru ob spremljavi glazbe, videli zasuta Kelta in prešli avstrijsko-nemško mejo v rudniku. V rudniku so nas fotografirali, imeli pa smo možnost nakupa slik.

Po ogledu smo se odpeljali v sosednjo Nemčijo, Berchtesgaden. Zaradi snežnih razmer si nismo ogledali Orlovega gnezda, kjer je prebival Hitler. Ta del spada k Berchtesgadenskim Alpam z najvišjim vrhom Watzmannom (2713 m). Za ta del so značilni skalnati vrhovi, ostri grebeni in prepadne stene. V alpskih dolinah so ledeniška jezera. Mi smo obiskali enega izmed njih, to je Kraljevo jezero. To je lep turistični kraj pri Berchtesgadnu. Turistična sezona se je zaključila in imeli so razprodaje. Tam se

najceneje na svetu dobi poldrage kamne. Pri vračanju smo na obzoru videli obrise gora, ki mu pravijo »ležeča čarovnica«. Vrnili smo se naokrog do Salzburga. Sonce se je poslavljalo od zasneženih gora, mi pa smo se po avtocesti vračali nazaj domov.

Marjan Mencinger

HOKEJISTI ACRONIJA V CONTINENTALNEM POKALU

Za jeseniškimi hokejisti so prvi trije meseci sezone. Po ureditvi razner v klubu in z dolgoročnejšo usmeritvijo v prihodnost je prišel čas za prve ocene. Vodstvo kluba marljivo dela in se prizadeva v čim krajšem času nadoknaditi zamudo, ki je nastala v premoru med lansko in letošnjo sezono.

Nekaj kasnejši štart v priprave na sezono pa so igralci že nadoknadili. Novi trener ekipe Roman Pristov je skupaj s sodelavci v strokovnem štabu pripravil program dela, ki temelji na veliki količini treninga, ki so ga igralci zavzeto sprejeli. Tako od 22. julija, ko so se priprave začele, ekipa praktično nima prostih dni. Treningi dvakrat, v prvem delu celo trikrat na dan, so za razmeroma mlado ekipo izjemna obremenitev, vendar pa so treningi pestri in raznoliki, tako da jih igralci disciplinirano in zavzeto opravljajo.

V tekmovalnem smislu je ekipa obremenjena na treh bojiščih. V državnem prvenstvu so hokejisti Acroni Jesenic trenutno na prvem mestu z enim samim porazom (presenetila nas je Slavija, z večnimi tekmeci Olimpijo pa smo zmagali v Tivoliju).

Opozoriti velja na pozitiven premik predvsem v tekmah s slabšimi napsrotniki, ki so se v preteklosti vse prevečkrat igrane brez prave volje. V tej sezoni je pristop igralcev do vsake tekme izjemno resen, kar se vidi tudi pri učinkovitosti. Sicer pa bomo kaj več o državnem prvenstvu napisali v eni od prihodnjih števil.

Drugo pomembno bojišče, ki je odprto skozi vso sezono, je Mednarodna hokejska liga, v kateri smo Jeseničani edini, ki nastopamo izključno z igralci, vzgojenimi v našem klubu. Liga je kljub nekaterim pomislekom izjemno kakovostna, kar zahteva od neizkušene ekipe, kot je naša, veliko moči. Do težav prihaja v odločilnih trenutkih, ko nasprotniki uveljavljajo svoje izkušnje, predvsem širši izbor prekaljenih igralcev. Predvsem v igri z igralcem več ali manj nosi glavno breme le deset, enajst igralcev. Pa vendar, tudi na tekmah, ki so jih v mednarodni ligi dosedaj izgubili, niti na eni jeseniški hokejisti niso bili v podrejenem položaju, o zmagi so dejansko odločale malenkosti. Zato je tudi v tem tekmovalnem optimizem na mestu. Ob odličnih madžarskih ekipah (v obeh igra tudi po šest tujcev in številni madžarski reprezentantje), zelo solidnih ekipah slovaškega Zvolna, zagrebškega Medveščaka, z številnimi (devetimi tujci) okrepljeno Vojvodino, v tej sezoni izjemno močno Slavijo, vedno odlično Olimpijo, smo trenutno v dobrem položaju, da si priborimo nastop v končnici med štirimi najboljšimi ekipami v Mednarodni ligi.

Za moštvom Acronija pa je že tekmovalje v Continentalnem pokalu (Evropskem pokalu), ki je edino uradno tekmovalje Mednarodne hokejske federacije. Žreb je bil tokrat za našo ekipo izjemo krut. V prvem krogu smo se morali podati na dolgo (25 ur) trajajočo avtobusno odisejajo v Romunijo. Mesto Gheorgheni pod Krpati je gostilo ob jeseniškem moštvu še Medveščak iz Zagreba ter turškega prvaka Ankaru. Za tihega favorita so nekako veljali Romuni – ekipa Progym Apicoma. V trodnevem turnirju je Medveščak sicer v prvi tekmi odščitnil točko našim, v obeh ostalih tekmah pa smo Jeseničani uspeli visoko zmagati ter se tako zaradi boljše razlike v golih uvrstiti v drugi krog. Na turnirju je bil za najboljšega vratarja izbran Gaber Glavič, najboljši strelec turnirja pa je bil Tomaž Razingar.

Romuni so turnir odlično pripravili (čeprav v skromnih igralnih razmerah), izkazali so se kot prijazni gostitelji, na koncu pa je polna dvorana kljub porazu domačih ljubljencev pristrčno pozdravila našo ekipo. Ob tem velja omeniti, da je izbruhnilo pravo navdušenje v dvorani, ko sta naša igralca Tomaž Razinger in Gaber Glavič po prejetih nagradah zadržala k ogradi in med gledalce vrgla prejeta šopka rož.

V drugem krogu tekmovanja pa smo Jeseničani potovali v daljino Latvijo. Še 160 km iz glavnega mesta Latvije Rige, nas je pot vodila na obalo Baltika v mesto Liepaja, kjer domuje latvijski državni hokejski prvak. V izjemno lepi (štiri leta stari), hokejski dvorani s katero upravlja tamkajšnji metalurški kombinat, ki je tudi lastnik hokejskega in nogometnega moštva, so nas čakale izjemno težke tekme. Moja osebna ocena, je da že od leta 1994, ko smo s posebnim vabilom lahko igrali na turnirju Spartaka v Moskvi (takrat je bilo to vabilo za ves hokejski svet veliko presenečenje, kajti na

tretjini in dolgo voditi z 1 : 0, na koncu pa so Finci izenačili in tudi dosegli zmagoviti gol. Vsi komentarji po tekmi so bili tudi ponovno polni hvale za naše igralce, predvsem vsi trenerji pa so izražali presenečenje nad dobro fizično pripravljenostjo naše ekipe, ki je dve tekmi praktično v dvanajstih urah odigrala le s tremi peterkami (vsi naši nasprotniki na turnirju so imeli štir kompletne napade). Zaradi tesnih izidov v prvih dveh kolih turnirja (tudi Belorusi so z gostitelji turnirja zmagali ponovno z 2 : 1), je bilo že jasno, da imamo že zagotovljeno 3. mesto, teoretično pa je obstajala še možnost za zmago na turnirju. Beloruski prvaki so sicer veljali za favorite v naši tekmi. Podobno kot s Finci so naši začeli izjemno borbena, hitro so drsali in v prvi tretjini Beloruse povsem nadigrali. Le nekaj minut manj zbrane igre v drugi tretjini je bilo nasprotnikom dovolj, da so povedli z 2 : 1. V zadnji tretjini pa so igralci Acronija poizkušali vse, da bi izenačili. Pred koncem tekme je trener Pristov poizkusil tudi z igralcem več na ledu (iz igre je potegnil vratarja), vendar so se Belorusi obranili in tik pred koncem dosegli še tretji

Mošto HK Acroni Jesenice z novim predsednikom dr. Slavkom Ažmanom .

tem turnirju so igrali v ekipi Zvezde Rusije, praktično vsi velikani ruskega hokeja na čelu s Fedorovim, Buretom in drugimi zvezdniki NHL, moskovski CSKA, moskovski Spartak in takratni ruski državni prvak), nismo igrali na kakovostnejšem turnirju, kot je bil ta v Liepaji. Ob omenjenih latvijskih prvakah so igrali še beloruski prvak Neman, ter prvak 1. finske lige (druge lige kakovostne lige na Finskem) Jukurit. Poznavalci hokeja lahko sami ocenite kakovost četrtfinalnega turnirja za Celinski pokal. Že v prvi tekmi so finski predstavniki po ogorčeni borbi premagali Beloruse z 2 : 1. Ekipa Acronija je v nato pred polno dvorano domačih igralcev premagala latvijskega prvaka prav tako z 2 : 1. Naša zmaga je bila v latvijskih medijih sprejeta kot presenečenje (kar v treh njihovih časopisih so bile na prvih straneh objavljene fotografije s tekme). Drugi dan turnirja so jeseniški hokejisti morali na led že zgodaj popoldne, naši nasprotniki Jukurit je imel priložnost daljšega odmara. Vse eno pa so fantje tekmo odigrali v visokem ritmu, tudi uspeli povedi v prvi

zadetek na tekmi. V zadnji tekmi turnirja so domači le uspeli zmagati, vednar so bili takrat Finci že zmagovalci turnirja. Skratka latvijska turneja je pokazala, da smo na dobri poti. Mogoče bi z izkušenejšo tretjo peterko uspeli turnir celo dobiti. Vendar pa je bila za vso ekipo to lepa priložnost za nabiranje izkušenj. Fantje so dokazali, da jeseniški hokej ni izgubil stika z razvito hokejsko Evropo. Z borbenostjo in odnosom do vsake tekme pa so v Latviji navdušili.

Po vrnitvi v domovino so se vse sile spet usmerile v tekme na preostalih frontah. Do novoletnih praznikov bo že marsikaj odločenega v Mednarodni ligi, v državnem prvenstvu pa se bodo odločilni boji začeli šele po novem letu.

V prihodnji številki pa več tudi o tekmah mlajših selekcij Hokejskega kluba Jesenice – mladi.

Branko Jeršin

IZ TVD PARTIZAN JESENICE

Dejavnost društva za telesno vzgojo in športno rekreacijo Partizan Jesenice je poznana tudi mnogim delavcem Acronija. Društvo bo leta 2004 obeležilo že stoletnico telesnovzgojne dejavnosti na Jesenicah in štiridesletnico judo sekcije.

Mažoretke TVD Partizan Jesenice z vaditeljico Uršo Razinger.

V svojih raznolikih in pestrih programih zajema predšolske otroke, osnovnošolce, rekreativno gimnastiko, akrobatiko in igre z žogo. Tudi odrasli najdejo kaj zase. Na voljo je odbojka za ženske, ženska rekreativna gimnastika, več vrst aerobike, moška košarka, razgibavanje za upokojenke in upokojenke, badminton. V društvu imamo tudi Fitness center in savno.

V svojih prostorih vneto vadijo tudi judoisti. V programu imajo začetne in nadaljevalne tečaje, tekmovalni program, kot novost pa so uvedli tudi treninge za veterane, ki so judo že trenirali in bi radi veščine osvežili, pa tudi za druge, ki bi radi spoznali to borilno veščino.

Že dvanajsto leto v društvu deluje plesna mažoretna skupina. V letu 1990 jo je ob pomoči Zveze kulturnih organizacij Jesenice vodila prof. Bojana Martinčič, izdatno pa ji je pomagala dijakinja Vesna Kavčič. Za njima sta se kot mentorici zvrstili Ivica Knavs iz Ljubljane in Ema Zaveljcina iz Trbovelj. Sedaj skupini vodi domačinka Urša Razinger. Skupina je razdeljena na mlajše in starejše plesalke od sedmega do petnajstega leta starosti, dobrodošla pa so tudi starejša dekleta. Dekleta vadijo glasbeno-estetsko in ritmično gibanje. Pripravljajo se za skupne nastope s pihalnimi orkestri in za samostojne revijske nastope. Redno sodelujejo tudi na regijskih in republiških tekmovanjih plesno mažoretnih skupin.

Vrata v prostore TVD Partizan Jesenice so na široko odprta za vse starosti, za številna interesna področja in želje. Podrobnejše informacije pa lahko dobite v društvu na Cesti železarjev 1 ali po telefonu na številki 583-16-51.

Dobrodošli!

Iztok Varl

JESENSKI IZLET DRUŠTVA RAČUNOVODSKIH IN FINANČNIH DELAVCEV JESENICE

Društvo računovodskih in finančnih delavcev Jesenice je za svoje članice in člane organiziralo enodnevni izlet v kraljestvo kralja Matjaža.

Zanimanje za izlet je preseglo vsa pričakovanja, saj je zaradi tolikih

udeleženk in udeležencev morala ga. Greta Tomaš organizirati kar dva avtobusa.

V ne preveč lepem jutru smo se odpeljali preko mejnega prehoda Karavanke do Raven na Koroškem, kjer smo si ogledali Železarski muzej. Po izdatni malici v lični restavraciji na Ravnah, smo pot nadaljevali do Krajinskega parka Topla pod Peco z namenom ogleda rudnika. Najprej smo se primerno opremljeni usedli v avtentične jamske vozičke, v katerih smo se odpeljali po 3,5 km

Pred rudnikom.

dolgem Glančnik rovu do revirja Moring. Tam smo izstopili iz vlaka in nadaljevali 1,5 km dolgo pot peš. Na tej poti so razstavljeni številni eksponati v okolju, kot bi ga pravkar zapustili rudarji. Predstavljeni so načini rudarjenja in rudarska oprema, ki so jo uporabljali rudarji v različnih zgodovinskih obdobjih, od začetkov pred 330 leti do zadnjih dni rudarjenja. V več kot treh stoletjih

Tudi zvečer je bilo veselo.

rudarjenja so rudarji odkopali 19 milijonov ton svinčeve in cinkove rude, za kar so morali odkopati preko 800 km rovov. Leta 1988 se je zaradi sprejetja zakona začelo postopno zapiranje rudnika, v letu 1994 je bila dokončno ustavljena proizvodnja svinčeno-cinkove rude v Rudniku svinca in cinka Mežica.

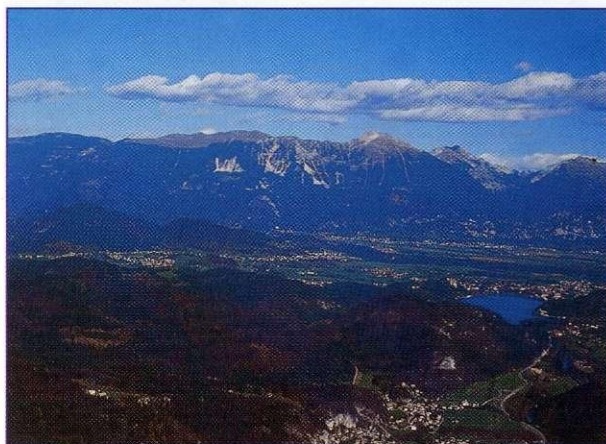
Po ogledu turističnega rudnika smo se odpeljali do Kotelj, kjer smo si ogledali Prežihov spominski muzej. V neposredni bližini Kotelj je Ivarčko jezerce in Rimski vrec, kjer smo poskusili mineralno vodo.

Izlet smo zaključili na turistični kmetiji Pri Marinu v Šentanelu. Po dobri domači večerji in prekratku plesu smo ob 23. uri krenili proti domu.

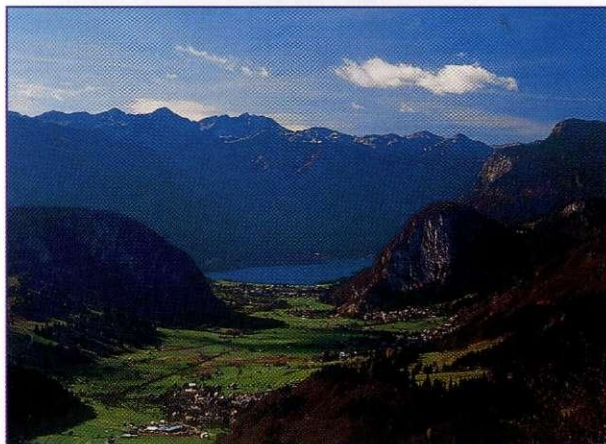
Dora Resman

Pogled z Galetovca na Grintovce .

Pogled z Galetovca na Karavanke.

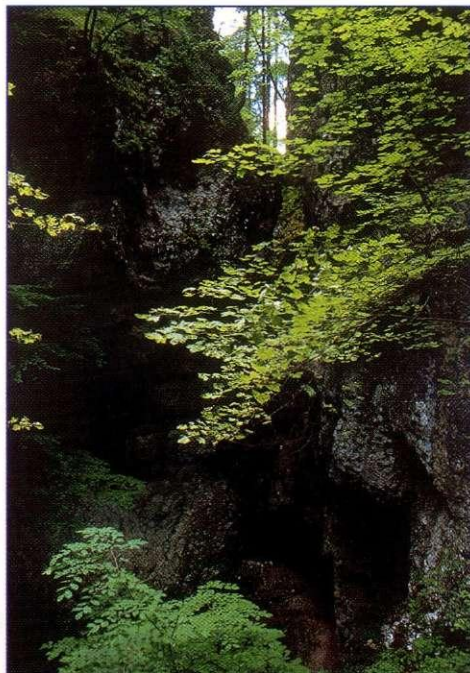
Razgled z Vodnikovega razglednika.

Železarski vodniki.

SLOVENSKI ŽELEZARJI NA POKLJUKI

Pokljuka je gozdnata visokogorska planota, ki leži na vzhodni strani Julijskih Alp in doseže višino med 1200 in 1500 metri. Vsa planota je preprežena z gozdnimi cestami, tako da so številne, nekdanje zakotne planine danes prav lahko dostopne. Obširni gozdovi dajejo zavetje mnogoštevilni divjadi, v obilju pa je tudi gozdnih sadežev. Planota spada v območje Triglavskega narodnega parka in je tudi polna naravnih lepot in znamenitosti. Nekaj teh znamenitosti, naj bi si ogledali slovenski železarji na četrtem letošnjem pohodu v organizaciji železarjev iz Kroke in Lesc.

Poključka soteska

Zbor pohodnikov je bil v Krnici pri Zgornjih Gorjah v soboto, 12. oktobra. Vreme nam ni bilo naklonjeno, a se nas je kljub temu zbralo okoli 150 pohodnikov iz vseh železarskih družb. Pot nas je vodila mimo zaselka Hotunje ter nato do vhoda v Poključsko sotesko. Skoraj dva kilometra dolga soteska je ostanek nekdanjega toka Ribščice, ki se je po koncu zadnje ledene dobe med umikanjem ledenikov zajedel v apnenčasto kamnino. Danes se hudournik Ribščica pojavlja na površju le ob močnem deževju, zato pa je ostala največja fosilna soteska v Sloveniji. V Poključski soteski najdemo kraške oblike kot so naravni mostovi, previsne stene in votline. Previsne stene se na nekaterih mestih zožijo na nekaj metrov in nato razširijo in te vmesne razširitve se imenujejo "vrtci". Ena najbolj znanih razširitev je Poključka Luknja, ki ima poleg obeh vhodov še tri naravna okna v steni. Pot lahko nadaljujemo preko galerij, imenovanih po kraljeviču Andreju na Poključske rovtve. Mi pa smo se odločili za pot, ki nas je pripeljala do Zatrnika, nekdanjega zimskošportnega središča.

Iz Zatrnika smo se nato z avtobusi odpeljali proti Pokljuki in na križišču cest pri Mrzlem studencu zavili proti Bohinju, vendar le do odcepa na Belsko planino. Nadaljevali smo peš po stezi in v dobre pol ure hoje dosegli lepo razgledno točko Galetovec, na višini 1265m. Galetovec je vrh na robu poključke planote, ki se strmo dviguje nad dolino Save Bohinjke in vasjo Bohinjska Bela. Z vrha je čudovit razgled na Blejsko kotlino z jezerom, Karavanke, Radovljiško kotlino in Grintovce. Za vse te razglede pa smo bili prikrasani zaradi deževnega vremena.

Naslednji cilj je bila vas Koprivnik, ki spada med najvišje ležeče vasi v Sloveniji. Vas leži na južnem robu Pokljuke in je idealno izhodišče za številne sprehode in ture. Ob koncu 18. stoletja je v vasi kot duhovnik služboval Valentin Vodnik, po katerem se imenuje grič na jugovzhodni strani vasi. Za vzpon na Vodnikov razglednik, višine 1003 metrov smo porabili pol ure hoje po udobni poti. Z vrha je lep razgled po zgornji bohinjski dolini, pogled nam seže tudi do Bohinjskega jezera z okoliškimi gorami.

Zaključek pohoda je bil v gostišču na Zatrniku, kjer je bilo vzdruje prav prijetno, kljub temu da smo bili na pohodu prikrasani za čudovite razglede po naši deželi. To je bil tudi zadnji pohod slovenskih železarjev v tem letu, zato je bilo ob slovesu večkrat med udeleženci slišati želje, da se ponovno srečamo na železarskih pohodih v letu 2003.

Tone Kelbl

ŠPIKOV KOT

Hej, drago ljudstvo moje!
Imamo novo spet oblast.
So si tolkli hude boje,
za prelestno moč in čast.

Vsi bili so za spremembe.
Na bolje, to se ve,
a slišal nisem nič omembe,
al' zanje bolje, al' zamê?

A v občinskem le merilu
je vse, kot je prav.
Stari župan v svojem stilu,
je k sreči pameten in zdrav.

Metalurge bo ohranil
in obrti nekaj sto,
delovna nam mesta branil,
povem vam vse bo lažje šlo.

In če v Evropo se pririnem,
bo teklo mleko in pa med,
lahko še kakšno krepko zinem,
ne bodo dali me na led.

Pa nekaj vendarle mi pravi,
da ne bo lahko kot govore
po kmečki pameti mi zdravi,
narobe pamet ni solè.

Je upanje res dobra fora,
od tega pa nihče ni sit,
ni težko to, kar se mora,
a vse bolj zmatrana je r...!

Res preveč že kritiziram,
sem danes res bolj črnogled.
Preveč nazaj se zdaj oziram
na tistih nekaj hudih let.

V decembru se obeta bolje.
Ni, da bi se konca leta bal!
Uh, še bolj židane bom volje,
če direktor bo kaj k plači dal!

Si privoščil bom kosilo,
šel smučat na teh nekaj flik,
zraka naužil se bom obilo,
pa spet kot nov bom.

Boter Špik

ŠPIKOVI PREBLISKI

Policaj me je legitimno legitimiral.

V Evropi nam bo lepo.
Lahko bomo delali do PETINŠESTDESETEGA
leta starosti.

Delati ponoči se mi zdi čudovito. Vendar ne v fabriki....

Zelo rad rešujem križanke.
Sem pač eden tistih, ki najraje počnejo tisto,
o čemer nimajo pojma.

V Argentini imajo Maradono za Boga.
Tudi pri nas je sem in tja kakšen Bog i batina.

V časopisu je pisalo o nekem BRAD PITT – meni je
ljubše, če me vprašajo B' RAD JEST?

Kadar s težavo odvijem kakšno matico, se vedno
spomnim rekla: »Pametnejši popusti.«

Edina možnost, da posamezni uspešneži odletijo, je na
kakšnem mondenem smučišču.

Nekateri dvigajo uteži, jaz pa kredite.

Narobe svet!
Zima je spet,
ceste pa v cvet!

Poznam tipa, ki je tako priden, da se bojim, da ga bodo
obdavčili kot nepremičnino.

NAVODILA ZA TELEFONIRANJE Z GSM APARATOM

Klicanje s službenim GSM aparatom na fiksno interno številko: pokličemo številko GSM vmesnika »3901«, počakamo, da slišimo ton centrale, izberemo zeleno interno številko. V primeru, da številke ne vemo, počakamo, da se oglasi telefonist. (Tarifa pogovora je 0,78 SIT na minuto.)

Vsi ostali GSM uporabniki pokličemo številko GSM vmesnika »031 364 901«, počakamo, da slišimo ton centrale in nato izberemo interno številko. V primeru, če številke ne vemo, počakamo, da se oglasi telefonist. (Tarifa pogovora je GSM – GSM.)

Iz interne številke kličemo službene GSM uporabnike MPO mobilnega omrežja na interne štirimestne številke. Oštevilčenje MPO mobilnega omrežja je skoraj identično internim številkam, le da je namesto 1000, 3000. (Tarifa 0,78 SIT na min.)

Klicanje iz interne številke na mobilno omrežje poteka avtomatsko preko GSM vmesnikov. Klicanemu se pokaže »skrita številka«. (Tarifa pogovora je GSM – GSM.)

Če želimo, da se klicanemu izpiše številka kličočega odtipkamo »zvezdico, 2« (*2) in GSM številko. (Tarifa pogovora je fiksno omrežje – GSM.)

Uporabljajte možnost preusmeritve internih števil na službene MPO številke, tako da ste vedno dosegljivi.

Seznam GSM uporabnikov podjetja Acroni dobite pri svojih tajnicah.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Geslo se pravilno glasi:

"SONCE NA MARTINA, PRED DURMI HUDA ZIMA.

Izžrebani so bili:

1. nagrada: 5.000 tolarjev, **Andreja Škabar Omejc**, Titova 98, 4270 Jesenice;
2. nagrada: 4.000 tolarjev, **Andreja Pestotnik**, C. revolucije 9, 4270 Jesenice;
3. nagrada: 3.000 tolarjev, **Tina Tarman**, Pot Otmarja Novaka 3, 4270 Jesenice.

Nagrade boste prevzeli osebno na blagajni Acronija (v upravni stavbi na Koroški Beli - pritličje levo) vsak dan od 8.00 do 10.00 ure. S seboj imejte osebni dokument.

Rešitev nagradnega vprašanja je:

1. Prisotna mora biti vnetljiva (gorljiva) snov,
2. Prisotna mora biti zadostna količina kisika (zraka),
3. Prisotna mora biti dovolj velika količina energije vžiga (ogenj)

Žreb je praktično nagrado namenil **Jožici Huber**, C. revolucije 8, Jesenice. Nagrado lahko prevzame na Kadrovskem sektorju Acroni.

NAGRADNA KRIŽANKA

Sponzor novembrske križanke je podjetje 3BM, ki poklanja naslednje nagrade:

1. nagrada: optična miška
2. nagrada: joystick
3. nagrada: 20 CD.R medijev

Geslo z obarvanih polj prepisite v kupon in pošljite do 10. decembra 2002 po interni pošti na Uredništvo Novic ali pa na naslov SŽ ACRONI, d.o.o, C. B. Kidriča 44, 4270 Jesenice. Na kuverto pripišite "NAGRADNA KRIŽANKA". Zaposleni v Acroniju lahko rešitve oddate tudi v mnenjske skrinjice. Pri žrebanju bomo posamezniku upoštevali samo eno rešitev.

Novice so interni časopis SŽ Acroni, naklada 2000 izvodov.

Uredniški odbor: Ljubo Osovník, Polonca Marjanovič, Aleš Lagoja, Lilijana Markež.

Fotografije: Tone Kelbl, Lilijana Markež, arhiv Tiskarna knjigovoznica Radovljica, Muzej Jesenice, arhiv Acroni; Križanke in uganke Drago Ronner.

Elektronski naslov uredništva: lmarkez@acroni.si

Novice izhajajo enkrat mesečno. Oblikovanje in tisk Tiskarna knjigovoznica Radovljica.

